

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDEKEN
Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra ... 3 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 67.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, október 28.

Béke-offenzíva.

A mai hivatalos jelentések egy mindnyájunkra nézve lelkesítő és felemelő kijelentést tartalmaznak: — a győzelmes olasz offenzívát a magyar király vezeti!

Régi történetek szöknek emlékezetünkbe, melyeknek olvasásakor felpezsdült fiatal vérünk: iniciális krónikák nagy alakjai szágnak előttünk véres mezőkön — magyar seregek élén. A fejükön korona ragyog, úgy, amint ajámbor krónikás és a nép naiv hite elképzelté. De ez a hit és a képzelet a multak egy-egy aranyfoszlányát őrizte meg a valóság számára s nemzedékről-nemzedékre csodálatos fényességgel árasztotta el a magyar sziveket.

Megtudjuk e most már érteni, miért rohan odalenn délen, az Isonzónál, a karsztón és a tirolai havasokon olyan féktelen tüzzel és lelkesedéssel a magyar katona? Szinte látom, hogy szemük fellobogó lángja átadja egymásnak az üzenetet s menydörgésben, jémezőkön, hóviharban, ágyuk szaván át dörög a hangjuk: — Előre, a magyar király vezeti!

Ennek az izzó lelkesedésnek a láthatatlan szikráit veszik át mindazok, kik ott harcolnak együtt a magyar katonával. Királyi a szó, mely intézi e harcokat, de királyi a szív is, amely az érdemeket számbaveszi. Öreg magyar katonák és ifju magyar vitézek mindnyájan tudják, hogy rajtuk van a király szeme, de ifju királyunk is láthatja most, hogy hová kell fordulni, széles birodalmának melyik nemzetéhez, ha csodát akar látni!

Hadvezérek és közlegények megilletődött lélekkel néznek a nagy magyar királyok méltó utódjára; nincs egy se közöttük, ki eskü alatt ne vallaná, hogy ez a — korona nélkül is — királyi szív vérzik és sajog most, midőn ezek rohannak a pusztulásba. Mert a béke felkent ifju fejedelme ő, ki uralkodásának első pillanatától kezdve nem akart mást, minthogy egymásra találjanak a szívek és kezek s ismét fü zöldüljön ki az „ó sirhantok“ felett. Nincs senki odalenn, aki ne tudná, hogy ez a királyi kéz nem egyszer nyult már ellenségeink keze után s hogy ennek a mélyen érző embernek kezét vadállati szenvedéllyel tolták félre az emberiségükből kivetkőzött gonosztevők.

Ez emeli fel ifju királyunk alakját a fenségesség zenitje felé s ez ad neki minden királyi jognál igazibb jogot arra, hogy nemzetére és hadseregére apelláljon. Ő a rettenetes harcok között is a béke királya kíván lenni s ha másképp nem tudta megszerezni birodalma számára az áldásdus nyugalmat, meg fogja szerezni azt e véres küzdelem árán. Ez az offenzíva a béke ügyét szol-

gálja. Minden mértföld, amely az olasz síksághoz közelebb viszi királyunkat, közelebb hozza hozzánk a békét. Nem hódítani megyünk; a szövetséges seregek kardja most a béke első sorait írja az olaszok hátára. Ha fájdalmas is ez az újabb vérvesszeség: meg-

kellett történnie, mert bebizonyosodott, hogy nem az a béke utja, amelyet Károlyi grófék kijelöltek, hanem ez, a véres olasz turné, melyről Tisza István gróf mondotta tegnap: — A mi offenzívánk ágyudörgése az igazi békebeszéd!

Szándékos kormánybukás.

— Nem mond le a kabinet. — A kormánypártok értekezlete. —
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aki figyelemmel kíséri a magyar politika eseményeit, az rá fog jönni arra, hogy a Wekerle-kormány helyzete tarthatatlan. A Wekerle-kormány hamarosan távozni fog helyéről, de nem a tegnapi szavazás következtében, mint sokan hiszik, hanem egészen más okok idézik elő a Wekerle-kormány távozását. A tegnapi leszavazás legfeljebb csak kifelé lesz a magyarázata a kormány bukásának.

Wekerle-kormány sirját a választójogi-blokk ássa meg. A szocialisták már megkezdtek támadásukat Wekerle ellen és mint teljesen beavatott forrásból értesülünk, legközelebb ki fognak lépni a blokkból és többé a polgári pártokkal nem fognak együttműködni, mert ők úgy látják, hogy a polgári pártok nem akarják úgy megalkotni a választójogi reformot, ahogyan ők szeretnék.

De a kormány táborában sincsen meg az a szolidaritás, amint azt kifelé mutatják. Az alkotmány-párt, az Apponyi-párt és a néppárt nem látják szívesen maguk között Károlyiék és főként Károlyi Mihály gróf szálka a szemükben, amit legjobban az bizonyít, hogy valahányszor Károlyi a képviselőházban felszólal, a három párt tagjai némák maradnak s a tetszés legesekélyebb nyilvánításával sem helyeseinek szövetségeseknek.

A kormány, mint ezt nekünk szavahihető informátorunk kijelentette,

szántszándékkal meg fog bukni

még pedig a választójogi reform miatt. Wekerle és társai ugyanis látják, hogy Vázsonyi törvényjavaslatának elfogadása megbuktatja hatalmukat és Károlyiék pozícióját erősíti meg. Ezt pedig minden körülmények között meg akarják akadályozni, még önmaguk megbuktatásával is. Viszont a radikálisok és szocialisták miatt nem eithetik el a reform-tervezetet s így a legkülönbözőbb ürügyeket keresik, hogy megszabaduljanak rájuk nézve veszedelmes szövetségesektől és a választójogi reformtól.

A kormány lemondása már a legközelebbi időben be fog következni. Wekerleék arra számítanak, hogy egy új part alakulásban valamiképpen elhelyezkedhetnek.

A tegnapi leszavazás következményei még nem láthatók. A képviselőház mai ülésén Polónyi Géza tette szöve az ügyet.

Ne küzdjünk egymással.

A tisztviselők háborus segélyéről szóló törvényjavaslat elfogadása után Szász Károly azt javasolta, hogy a ház elnökön formális ülést tartson.

Polónyi Géza szólalt fel a napirendhez. A kormánypártoknál véleménye szerint eddig szabály volt, hogy a parlamenti tárgyalások okorómiaját a kormány szabja meg. Csodálkozik az elnök sovány napirendi javaslatán. Kívánja, hogy Ugron belügyminiszter tegnapi tudomásul nem vett válasza hétfőn napirendre

kerüljön. Tisza sűrűsén interpellált, tehát sürgősnek kell lennie a válasznak napirendre tűzésének is. A többség kötelessége ezt meg nem akadályozni. Szomoru időkből ittmaradt házszabály...

Elnök cseppet és kijelenti, hogy nem engedheti meg, hogy az elfogadott házszabályokat valaki kritizálja. (Zaj. Felkiáltások a baloldalon: Ne tréfáljon az elnök! székéből.)

Polónyi Géza: Ha Tisza bennünket provokál, mi nem hátrálunk meg gyáván, hanem feltárjuk a mult kormányzat minden bűnét. Tiszát diktátornak nem fogadjuk el. Lehetetlen minket az igazságtól elzárni. Kéri, hogy tüzék a választ napirendre.

Tisza István gróf nem zárkózik el azelől, hogy a Ház napirendjére a kormány befolyást gyakoroljon. A jelenlegi kormányt támogató pártok tetszésük szerint foglalkozhatnak minden témával a küszöbön álló költségvetési tárgyalásnál. Fialat gyermekkorától kezdve nem hátrált meg és nem is befolyásoltatta magát. A dolog felvetésével oly szempont irányította, hogy

a világháboruban belpolitikai válsággal ne zavarjuk az ország nyugalmit. Ez a hazafias szempont kívánja, hogy ne küzdjünk egymással.

Az elnök napirendi javaslatát fogadja el, a melyhez a többség is hozzájárul.

Az Óváry Ferenc összeférhetlenségi ügyében ítélkező zsüri kisorsolása után az ülés véget ért.

Lemondani vagy maradni?

Budapest. A kormányt támogató pártok ma délben értekezletet tartottak, amelyen a kormány tagjai teljes számban jelen voltak. Az értekezleten Molnár János elnökölt.

Az első felszólaló Károlyi Mihály gróf volt. Ami előrelátható volt, az bekövetkezett, mondotta. A többség leszavazta a kormányt. Ennek következtében új szituáció állott be. Az a tény, hogy a kormány kisebbségre támaszkodik, nem felel meg a parlamentáris állapotnak. Most, hogy a kormányt leszavazták, a kormány vonja le a konzekvenciákat: ajánlja fel formális lemondását, szerezze meg a Ház feloszlatajának jogát, tüzze napirendre a választói jogot, hogy kenyérfőrsre vigye a dolgot. Ha a munkapárt a választójogi reformot nem szavazza meg, ennek nem lehet más konzekvenciája, mint

a képviselőház feloszlataja és az új választások kiírása.

Andrássy Gyula gróf szerint abban a kérdésben, hogy lemondjon-e kormány, vagysem, a kormány dönthet. Ez az értekezlet nem adhat utasítást a kormánynak. Tulajdonképen semmi sem történt tegnap.

Alkotmánylogi szempontból semmi szükség sincsen a lemondásra. Abszolúte nem léphet arra a térre, hogy hangoztassa, hogy a kormánynak kötelessége lemondani.

Polónyi Géza szerint a leszavazásnak semmi más konzekvenciája nincsen, minthogy a miniszterválasztást napirendre tűzzük. Kérjük a kormányt, vegye tudomásul, hogy mi teljes bizalommal vagyunk iránta és támogatjuk.

Vázsonyi a munkapárt ellen.

Vázsonyi Vilmos a múlt hibáiról és a munkapárt uralmáról beszélt. Tervszerű összeküvések, amit lapjaiban és a Házban csinál a munkapárt. Lapjai az ellenkezőjét hirdetik annak, amit akkor hirdettek, amikor uralmon volt. Amikor a munkapárt kormányzott, nem volt szabad írni a cseh kérdéstről. Most lapjaik állandóan napirenden tartják és kiélezik a kormány ellen. A cseh kérdéstről a képviselőházban sem volt szabad szólni, mert az elnök rendreutasítása nem maradt el annak számára, aki ezt a kérdést megbolygatta. Tisza miniszterelnök korábban kedvezett a románoknak és külön román választójogot ígért nekik. Most utjában áll a jogok demokratikus kiterjesztésének. A munkapárt híreket koholtat, hogy botrányt idézzen elő és a Házban akciót indítson. Koholtatta azt a hírt, hogy Andrassy a választói jog kérdésében memorandumot juttatott a király elé. Egy munkapárti lap újabb híreket koholt Apponyiról. Ezzel anarchiát mozditják elő és izgatják az országot. Abban spekulálnak, hogy a Ház feloszlátása nem lehetséges, tehát összetartanak, hogy a választói jog elintézése után ismét kormányra jussanak azok, akik — szerintük — egyedül képesek a rendet fenntartani az országban. Szükségesnek tartja, hogy a kormányt támogató pártok a legteljesebb harmóniában dolgozzanak. Küldjenek ki egy közös bizottságot, hogy a pártok között a kontaktust fenntartsa. Szükségszerű a szelid fuvalmak rendszerével és bizunk a magyar nép támogatásában és hűségében.

Vázsonyi után Wekerle Sándor miniszterelnök emelkedett szólásra:

— Lemondással, ugymond, nem foglalkozik a kormány. Szolidárisan állunk egymás mellett; nem személyek, hanem eszmék körül csoportosulunk. Csatlakozik azok véleményéhez, akik a kérdés napirendre tűzését kívánják. Helyes, hogy a kormányt támogató pártok állandó kontaktusban legyenek egymással.

Wekerle miniszterelnök ezután eltávozott, mert minisztertanácsra kellett mennie.

Szentiványi Árpád bejelentette, hogy Miskolcon Wekerle jelölték képviselőnek, ami a választási kompromisszum megszűnését jelenti. Miskolcra eddig munkapárti került volt.

Az értekezlet kimondta, hogy a belügyminiszternek Tisza sürgős interpellációjára adott válaszában sürgős napirendre tűzését kívánja és hogy a pártközi választási megegyezőt megszüntetnek tekintve. Vita rendező bizottságot küldöttek ki.

Illyesmi másutt nem lehetséges.

Egy fővárosi estijap bécsi munkatársai telefonálta:

— Az események, melyek a magyar képviselőházban lejátszódtak: nagy feltűnést keltettek a osztrák fővárosban. A politikai helyzetnek első következménye volt, hogy Czernin külügyminiszter elodázta a budapesti utját. Bécsben egyébként úgy ítélik meg a helyzetet, hogy Ugron Gábor belügyminiszter rövidesen elhagyja állását, annál is inkább, mert a belügyminiszter állása már korábban és más okokból is megrendült. Vannak akik úgy vélik, hogy csak az alkalom taktikai módjára várnak, hogy a miniszter szépen elbucsuzhassék. Ugron Gábort rövid minisztersége alatt több baleset érte, amely a bécsi körökben, de a kabinet kebelében is elképzeltlenedést okozott. Az idegenek kiutasításáról szóló rendelet nemcsak Ausztriában, hanem Németországon is recenziust keltett. Az udvari körökben hatalmas meglepetést okozott, hogy a belügyminiszter — illetékes körök meghallgatása nélkül — I. uiza hercegnőnek magyar állampolgári oklevelet adott. Ez az oklevél fenntartja

a hercegnőnek Kóburg Fülöp herceggel való házasságát, sőt óriási anyagi követelésekre ad jogot a hercegnőnek a férje ellen. Kinas feltűnést keltettek a fiatal belügyminiszter mulatozásai is, és pedig messze az ország határain túl is. Németországon, ahol a császártól kezdve az utolsó

koldusig mindenki önsanyargatással és megütközéssel vette a hírt a mulatók belügyminiszter tévedéseinek s nagyon magas körök véleményét tükrözi vissza egy előkelő állású urnak a következő nyilatkozata:

— Mináink az illyesmi lehetetlen!

Károly király vezeti az olaszok elleni offenzívát.

— A képviselőház tüntetése az uralkodó mellett. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

A képviselőház mai ülésén nagyszzerű tüntetést rendezett a Ház dicsőséges támadó hadjárata felső vezére, Károly király, a legfelsőbb hadur mellett. Míg a csehek az osztrák parlamentben ülve maradtak helyeiken, mikor a Reichsrat einöke bejelentette offenzívánk sikeres megkezdését és amikor három Hochot kiáltottak a németek az osztrák császárra, addig a magyar képviselők, akik különben éles politikai tusára jöttek össze ma, egy lélekkel, egy szívvel ünnepték a királyt, aki hadai élére állott, hogy fegyvereink győzelmével sietesse a hön óhajtott békét. Ennek a két jelenetnek, a csehek és a magyarok viselkedésének ezekben a lélekemelő percekben, sohasem szabad feledésbe mennie, részleteinek sohasem szabad elfeledniük. Ez a jelenet, magyar történelem.

A Ház mai ülésén — telefonálta fővárosi tudósítónk — nagyszzerű olasz offenzívánk újabb sikerei tomboló lelkesedés központjába juttatták Károly királyt, aki — mint Wekerle Sándor miniszterelnök bejelentette — maga vezeti győzelmek csapatainkat.

Tomboló éljenzés, meleg ováció tört ki a miniszterelnök szavai után s a képviselők felugrottak helyeikről. Éltették a királyt, mint győzelmek hadseregünk főparancsnokát.

Az elnöki bejelentések után, jelentette Szász Károly elnök hogy a miniszterelnök kíván szólni.

Tulmagas az aradi zsirár.

Az Országos Hivatal véleménye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny ma közölte, hogy a zsir maximális ára Aradon tizenhat korona. Mint-hogy ez az emelkedés abnormális és sehoh az országban nincs ilyen ugorkafára kapaszkodott hivatalosan megállapított zsirár, fővárosi munkatársunkat megbíztuk, hogy érdeklődjék az Országos Közélelmezési Hivatalba, mit szólna ehhez a legújabb aradi specialitáshoz. A válasz következő:

Aradi Közlöny megbízásából elmentem ma az Országos Közélelmezési Hivatalba, ahol az illetékes ügyosztályban megkérdeztem, nem ütközik-e ellentétbe az idevonatkozó törvényes intézkedésekkel az, hogy Aradon a zsir árát 16 koronához a legújabb aradi specialitáshoz. A válasz lejelet kaptam:

A zsir áráról intézkedő 2249—1916. sz. kormányrendelet 5. §-a előírja, hogy a termelő és elárúsító között forgalomban az olvasztott zsir legmagasabb ára métermázsánsként legfeljebb 852, a szalonna és sertéshus ára pedig legfeljebb 760 korona lehet. Az idézett rendelet szerint ezen árak alapul vétele mellett állapíthatja meg a törvényhatóság első tisztviselője, jelen esetben az aradi polgármester, a mindennemű elkészítet, só-

— Tisztelt Ház! Vezérkarunk főnökétől a következő értesítést kaptam:

— A szövetségesek harcái délnyugaton, úgy mint eddig is, rendkívül kedvezően foynak. A Carin - Montestól kezdve a Matojur és az Olaszországban mint a tizenegyedik Isonzó-cata díjaként ünnepték Monte-Santo birtokunkban van. A foglyok száma több mint hatvan-ezer, a zsákmányolt ágyuk száma több mint ötszáz. Ő császári és apostoli királyi felsége személyesen vezeti operáló seregeink főparancsnokságát. (Hosszantartó taps, zajos éljenzés, a képviselők felugrának helyeikről és percekig éltetik a királyt.)

A lelkesedés lecsillapulta után az elnök javaslatot tesz, hogy a Ház a szokásos alkotmányos formában fejezze ki őfelsége, dicsőséges hadseregünk legfelső hadura, az olaszországi hadművelet főparancsnoka előtt törhetetlen hűséget és alátvaló hódolatot, a győzelmek felett érzett határtalan öröme alkalmával. (Éljen a király! — kiáltja az egész Ház, hosszantartó tapsok!)

Javasolja továbbá, hogy a képviselőház üdvözölje a hadsereget, mint a király és a nemzet lobogójának vivőjét és jelentse ki, hogy a magyar nemzet sáve ott van a hadsereggel, törhetetlenül áll mögötte a végső győzelemig, a karddal kiküzdendő békekig, ameyen Magyarország jövődjé nyusznak. (Zajos éljenzés és taps.)

A Ház ezután megkezdte napirendjének tárgyalását.

zott, füstölt stb. szalonna, valamint a zsir árát, ugyszintén az összes seréstermékek árát, úgy a nagybani, mint a kicsinybani forgalomban. Az aradi árak az egyéb sertéshus kivételével a rendelet ezen intézkedéseivel nincsenek összhangzásban, mert a rendeletben a zsirra megállapított nagybani 852 koronás ár és az aradi 16 koronás ár között közel 100% különbség van, már pedig ilyen nagy különbség nem állhat elő a zsir áránál, amíg az a termelőtől a fogyasztóig jut.

A rendelet kifejezetten utasítja a polgármestereket arra, hogy ezen 852 koronás ár alapul vétele mellett állapítsák meg a kicsinybani árát és ezen intézkedéstől nem lehet eltérni addig, amíg más irányu kormányintézkedés nem történik.

Megkérdeztem ezután informátoromtól, hogy az aradi polgármester ármegállapítását meg lehet-e felelvezni?

— Az ármegállapítás megfelelvezhető — volt a válasz, — azonban erre semmi szükség sincs. Az idézett kormányrendelet szerint a polgármester köteles minden ármegállapítást hivatalból felterjeszteni az Országos Közélelmezési Hivatalhoz, amely a földmívelési és kereskedelmi miniszterekkel egyetértően tárgyalás alá veszi a kérdést. Ha úgy találják, hogy az ár megállapítása helytelen, akkor — jelen esetben — a kereskedelmi miniszter intézkednék és a minisz-

or utasítaná az új ármegállapításra az aradi
pozármestert.

Végül megkérdeztem még: volt-e már erre
eset? A válasz az volt:
— Igen, elég gyakran.

Elértük az olasz siksságot.

Sajti tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, október 27. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Olasz harctér:

Az őfelsége, a császár és királyszemélyes fővezérlete alatt az olasz hadsereg főereje ellen intézett támadást hatalmas eredmény kísérette. Dicsőséges, harcoddzott Isonzói csapatunk és a győzhetetlen támadó szellemmel előrenyomuló német haderők nagy sikert vívtak ki. A szövetségesek fegyverbarátsága, mely számtalan harcmezőn forrt össze és amelyet legjobbjaink vére pecsételt meg újból páratlan módon állta ki a próbát. A felső Isonzónál alpesi csapatunk régóta bevált gyalogezredek császár vadászok, steier és tiroli lövészek, a Rombon és a Canin szikla vidékein és a Monte Stoll-on szívós kitartással és tetterővel legyőzték a terep nehézségeit és az ellenség ellenállását.

Karfreitől délnyugatra porosz-sziléziai csapatok rohammal elfoglaltak a magas Monte matajurt. Ugy itt, mint Tolmeintől nyugatra mindenütt olasz földön folyik a harc. A Bainsizzai fensíkon az olaszok lépésről lépésre védekeznek. Heves harcokban hatalmunkba kerítettük a Vrh-tól délre fekvő ellenséges állásokat, a hatszázötvenes magaslatot Vodicenél, amelyért nemrég oly heves harc folyt és a Monte Santot, melynek elfoglalását az olaszok a 11-ik Isonzó-csata győzelmi díjaként ünnepelték. Ausztria és Magyarország minden vidékének fiait vetélkedtek a harci kedvben.

Canalénél és ettől keletre csupán az osztrák-magyar hadosztályoknál tizenhatezer foglyot és kétszáz ágyút szállítottunk be. Görztől északra az Isonzónál állunk. Fanti-Hrib szakaszon a tizenhetedik magyar hadosztály, mely már több mint két év óta győzedelmesen állt az alsó Isonzónál, meglepetésszerű rohammal elfoglalta az ellenség első vonalát és háromezeröttszáz foglyot ejtett és így a foglyok száma hatvanezerre, a zsákmányolt ágyuk száma pedig ötszázra emelkedett. Eddig huszonhat ellenséges repülőgépet lőttünk le.

Keleti harctér és Albánia:

Nincs ujság.

A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, október 27. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Olasz harctér:

Az ő cs. és apostoli királyi őfelsége, Károly magyar király és Magyarország királyának személyes fővezérlete alatt, az olasz hadsereg főereje ellen előkészített hadművelet, a német csapatok összehasonlíthatatlan támadó erejének közreműködésével, kik vitéz fegyvertársaikkal vállvetve léptek harcba az Isonzónál, nagy siker fényével bíztak. A második olasz hadsereg vereséget szenvedett. A kedvező időjárás által elősegítve, német, és osztrák-magyar hadosztályok hegyen és völgyön keresztül, feltartóztatásként nyomultak előre, miközben az ellenség szívós ellenállását többször megtörték. A Stoll hegyhát éles ormait a huszonkettedik császári lövészhadosztály elfoglalta. A Monte-matajus 1641 méter magas, hatalmasan megerősített csúcsa már 25-én délelőtt 7 órakor, 23 órával a Tolmein melletti támadásunk megkezdése után. Schieber hadnagy kiváló tevékenysége folytán, aki a felsősziléziai 63. gyalogezred 4. századával az erős olasz határtámaszpontot rohammal elfoglalta, hatalmunkba került. Az összes csapatok harci és menetteljesítményei, melyek a Juli-alpok előhegységén át az olasz sikság felé törnek, minden dicsőre felülmúltnak. A foglyok száma hatvanezerre, a zsákmányolt ágyuk száma négyszázötvenre emelkedett. Az olaszoktól elfoglalt állásokból még beláthatatlan hadianyag fog beszállítani. A két legutóbbi napon huszonhat ellenséges repülőgépet lőttünk le. Az olasz Isonzó-arcvonal egészen a Wippach-ig megingott. A Karszt fensíkon az ellenség tartja magát. — Ludendorf. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Bécs. Ifjén hivatalos helyre tegnap este a következő jelentés érkezett be: Az est folyamán az olaszok a Bainsizza körül nyugatra fekvő magaslatokat teljesen kiirtették. Immár olyan állásokban vagyunk, a honnan az Isonzó vonal völgyét teljesen áttekinthetjük és uraljuk. A római dandár, amelyet Cadorna-dandárnak neveztek el és amelyet nemrég, amikor Rómát elhagyta, különösen ünnepelték, csaknem teljesen fogságba került. A dandárnak halottakban és sebesültekben jóformán nincs is semmi vesztesége.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Arra vonatkozólag, hogy miért a Flitsch-Tolmein-szakaszt választottuk támadásunk kiinduló pontjának, illetékes helyen a következő felvilágosítást kaptam:

— Tirolban, mint ahogy az 1916-iki offenzíva bebizonyította, a siker csak akkor lehet teljes, ha az offenzívának sikerül egészen a sikságig elérnie. Hogyha azután elértük ezt a kijelölt célt, vissza kellett térnünk eredeti állásainkba, mint ahogy az elmúlt évben történt, mert a tiroli hegyek csúcsán teljesen lehetetlen a harcvonalat tar-

tani. Ezzel szemben bármilyen kis siker is, amelyet az Isonzó-vonalon érünk el, azt jelenti, hogy az olaszoktól elragadjuk rettető áldozatokkal megszerzett hódításait és így pozitív sikert érünk el. Az olaszokat egyre jobban eltérítjük eredeti céljuktól: Triesztől és Laibachtól. Keleten 50 kilométeres területnyereség nem jelent sokat, de az olasz fronton 5 kilométer is fontos eredmény.

Német, magyar és osztrák repülők naptekeléstől alkonyatig csatáznak a kék olasz ég alatt vakmerő és kitűnően képzett ellenfeleikkel. A mi repülőink már a nagy sikság fölött derítik fel az olaszok hadmozdulatait. Nehéz légiharcok folytak tegnap déltől Cividale környékén. A Tolmein-Flitsch szakasz nagy ütközeteiben mindkét részről több mint hatvan repülőgép is harcolt. Tizenkét olasz és két francia gépet lőttek le; ezek közül kilencet légiharcban, ötöt a földről védőütegeink tüzelésével.

Berlin. Lugaoból táviratozzák: Az olasz lapok haditudósítói végre elhatározták magukat arra, hogy beismerjék a magyar-osztrák-német seregek offenzívájának komolyságát. Hivatalosan eddig csak az előző védelmi vonal elvesztését ismerik be, amely az Isonzó balpartján a Plezzo melletti sikságon húzódik el. A Secolo harctéri tudósítója ezt táviratozza lapjának: Az offenzíva hallatlan gondossággal volt előkészítve. Az ellenség gyalogsági és tüzérségi ereje lényegesen nagyobb, mint hittük. Stratégiai terve pedig sokkal messzebbmenő, semmint hittük volna. Az ellenség terve az, hogy az Isonzónál álló haderők hátába kerüljön és bemasirozzon Olaszországba. A népnek nyugalommal kell néznie a jövő események elé.

Megvédi a munkapárt az üldözötteket.

Sajti tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A munkapárt ma este Kluen-Héderváry Károly gróf elnöklésével értekezletet tartott. Tisza István gróf szólalt fel, azt mondta, hogy már nem lehetett tétlenül nézni és szóvá kellett tenni a parlamentben azokat a ámadásokat, amelyekben a munkapárt tagjai az utóbbi időben a hatóságok részéről ki vannak téve. Ez készítette arra, hogy a bácsmegyei eseményeket elmondja és csak sajnálattal kell megállapítania, hogy mennyire ellenkezik a magyar lojalitással az a tünet, amelyet a kormány ebben a kérdésben elárul, amikor ki akarja zsákmányolni azt a körülményt, hogy az általa üldözött főtisztviselők részéről a királlyal szemben történt a mulasztás. Rut és visszatetsző az a teatális felolvasás, amelyet a bácsmegyei főispán rendezett, aki objektíve nem tudta volna megindokolni a fegyelmi eljárás szükségességét s azért ilyen szinpadí hatásra vadászott.

— Pártunknak azonnal meg kellett tenni ezt a lépést, mert nem tűrheti, hogy a vármegyei tisztviselőket és a mi elveinktől nem tántorítható közönséget zaklassák. Tudnia kell mindenkinek, hogyha akadna olyan ember, aki hatalmával rutul visszaélve híveink ellen politikai üldözést merne inaugálni, akkor eme híveink bizottsággal számíthatnak eme párt hathatós állásfoglalására és támogatására.

— Az a láрма, amely a tegnapi események nyomán az értekezleteken és a sajtóban keletkezett, minket nem téveszt meg, mi az a kellő értékére redukáljuk. A párt nem enged álláspontjából senkivel sem szemben. Nem fontos, hogy a kormányt támogató pártok mivel fenyegetőznek, próbálnak bennünket ugratni.

fiánem az a fontos, hogy mit cselekszenek a kormányzás terén és meg kell várni, miként fognak alakulni a dolgok, a kormányzati politika a vármegyékben s ettől tesszük függővé,

hogy mikor szűzük napirendre a kérdésnek tárgyaiását.

Khuen-Héderváry kijelentette, hogy a párt csatlakozik ehhez az álláspontoz.

Leintette a kereskedelmi miniszter a Pamutközpontot.

— A kereskedők magasabb átvételi árat kapnak. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mint ismeretes, az aradi és környékbeli kereskedők csaknem egy esztendő óta zugódnak a Pamutközpont amaz eljárása ellen, hogy az elrekvirált cérnáért és pamutért sokkal alacsonyabb átvételi árat állapított meg mint amennyiért a kereskedők vásárolták és volt olyan kereskedő, akinek a Pamutközpont sérelmes gyakorlata minden alkalommal sok ezer korona kárt okozott. Az aradi Kereskedelmi és Iparkamara a kereskedők gyűlései alapján felterjesztéseket intézett a kereskedelmi miniszterhez, aki most kibocsátott rendeletével végre leinti a Pamutközpontot és igazságot szolgáltat a súlyosan megkárosított kereskedőknek. Ez a miniszteri rendelet különben gondoskodni igyekszik a lakosság cérna és pamutszükségletéről is. A rendelet kimondja, hogy a Pamutközpont által elrekvirált összes készletek felett kizárólag a kereskedelmi miniszter rendelkezik. Ama kiskereskedőket, akiknek cérnakészletét az összes felajánlásköteles minőségekből félnagyodnál, azaz 6. tucatnál kevesebb, a beszolgáltatási kötelezettség alul mentesíti a miniszter, tehát ezt a mennyiséget a kiskereskedők szabadon eladhatják. Nem kell továbbá beszolgáltatni az összes gombolyagecérnákat, de a gombolyagecérna birtokosai készleteinek havonként legfeljebb csak 10 százalékat adhatják el.

A kereskedők által felajánlott cérnák átvételi ára azonos lesz azokkal az árakkal, amelyeket a cs. és kif. katonai ruhatarak ezidőszereint felszámítanak. Nehogy azonban a kereskedők súlyosan károsodjanak még ez árak m

lett is, felbatalmazza a miniszter a cérna és pamut átvételi bizottságot, hogy a katonai ruhatarak által felszámított árakon tulmenőleg is elmelessenek egészen a tényleges beszerzési árakig, de legfeljebb a folyó évi június 12-i nagykereskedelmi beszerzési árakig. E magasabb átvételi árnak azonban csak akkor van helye, ha a felajánló kereskedő igazolni tudja, hogy a cérnát jóhiszeműen és nem lánc-kereskedelem útján az alapárnál drágábban vásárolta, vagy ha az átvételre kerülő cérna gyártmányi jegyéből különösen annak külföldi származásából valószínű, hogy a cérna az átvételi alapárnál drágábban szerepelt a forgalomban. Hogy eme feltételek tényleg fenforognak-e, annak megállapítása az átvételi bizottság feladata.

A miniszter a leirathoz táblázatot is mellékel, amely feltünteti, hogy milyen árak alapján fogja a jövőben a bizottság a rekquirált cikkeket átvenni. Kiskereskedők és fogyasztók részére az átvételi bizottság e táblázatban látható árakon felül még 10 százalékos felárat engedélyez. A miniszter egyben kinevezi az átvételi bizottság tagjait is, akik túlnyomó részt budapesti gyárosok és nagykereskedők, valamint szabóiparosok.

A miniszteri leirat ezután tudtul adja, hogy cérnát és pamutot a jövőben csak annyit kaphatnak a kereskedők és iparosok, amennyi 2—3 hónapi szükségletüket fedezi. A jövőben az iparosok számára kiutalandó cérnát közvetlenül az ipartestületek fogják megkapni.

Német sikerek napja.

Berlin, október 27. Nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadcsoporja:

Tegnap franciák és angolok a flandriai arcvonal középső részén fekvő harcmezőn nappal, új hatalmas erőket vetettek harcba, hogy eredményt érjenek el. A siker a miénk maradt. Az ellenséges hadosztályok hasztalan véreztek el védelmi kötetünkben. Mielőtt az ellenséges támadásra indult a harci terület fokozott tüzéségi tevékenység alatt állott. Az ellenség rohamcsapatái az előre húzódó tűzhullámok mögül törtek előre. Bixschodetól északra a franciák St. Bultehök-ig jutottak, innen ellentámadásunk a tölcsermezőre vetette őket vissza. A Klerken-Pölkapelle országút és a Roulers-yperni vasútvonal között ismételt rohamokkal az angolok törtek előre. Ide-oda hullámozó harcok után, melyek Paschandeletől nyugatra különösen elkeseredettek voltak, az ellenségnek a kiindulási álláshoz közelfekvő néhány tölcservonallal kellett beérnie. A főtámadástól elkülvitve több angol hadosztály Beceläretől egészen a Gheaveltől délre fekvő arc

vonalunk ellen nyomult előre. Eredetileg betörték a paezelhök-i és gheluvelti parkba, azonban erőteljes ellentámadásunk csakhamar a régi vonalakon túl vetette őket vissza. Részleges harcok az éjszakába nyultak. Az erős tüzelés csak átmenetileg gyengült. A birodalom minden részéből való csapatoknak dicsőséges részük van, a csata ránk nézve kedvező kimenetelében.

A német trónörökös hadcsoporja:

Az Oise-Aisne csatorna néhány szakaszán a tüzéségi tűz nagyobb erőre fokozódott. Az ellenséges gyalogság este felé több helyen hiába kísérelte meg, hogy a csatorna északi partján megvesse lábát. A Champagneban és a Maas mellett a tüztevékenység felüerítő ütközetekkel kapcsolatban több ízben fokozódott. A keleti harctéren és a Macedon arcvonalon helyzet változatlan.

FIGYELMEZTETÜNK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi, büntetendő cselekményt követ el. :: :: :: ::

IRODALOM ES MÜVESZEI

Színházi heti műsor.

Vasárnap délután 3¹/₂ órakor mérsékelt helyárrakkal: **Az obsitos**: este 7¹/₂ órakor rendez helyárrakkal: **Márványmenyasszony**.

Az aradi színtársulatot Dévára hívják.

— Tárgyalások Szendrey Mihályval. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szendrey Mihály színtársulatának olyan jó híre van a vidéken, hogy a városok ugyezől-ván versengenek azért, hogy néhány hónapi vendégszereplésre, vagy csak néhány hétre is megkaphassák. Tudvalevőleg Szendrey Mihály-nak szerződése van a szomszédos Békéscsaba közönségével, hogy a téli szezonban számos előadást tartson. Szendrey Mihály már két szezonban pontosan be is tartotta ezt a megállapodást. Déva város vezetősége most szeretné az aradi színtársulatot elbódítani Békéscsabától.

Már hónapokkal ezelőtt ajánlatot tettek Szendrey Mihálynak, hogy a téli és tavaszi évadban egyfolytában minden harmadik hónapban két hétig tartson előadásokat a dévai, modernül felszerelt színházban. Ez természetesen ilyen formában kivihetetlennek látszott már az első napokban is, mert hiszen az aradi társulatnak Aradon olyan súlyos kötelezettségei vannak, hogy a társulat legjobb erőt két hétig egyfolytában lehetetlenség itt nélkülözni. Akkor a dévaiak azzal álltak elő, hogy minden két hétben három-három előadást tartson az aradi társulat, nyáron pedig egyfolytában két hónapig tartózkodjon Déván. Arra kérték a színtársulatot: mutakozzék be néhány estén a dévai közönség előtt. Szendrey még nem adott határozott választ a csábító ajánlatra. Békéscsaba ugyanis annyira ragaszkodik az aradi társulathoz, hogy nem hajlandó felbontani a szerződést és már óvást is emelt az országos színeszeti egyesületnél a dévaiak kéreime ellen.

Hogy miképpen oldják meg eme kérdést, azt előre tudni nem lehet. A dévai intelligens és színészkedvelő közönség kényelmetlen helyzetben van, mert Marházy Miklós a szolnoki színház igazgatója, akivel az előadások tartására a múlt évben szerződést kötöttek Déván, vonakodik megrendezni a színházi estéket. Valószínűleg a nagy távolság és a közlekedési nehézségek vették el a kedvét Marházy-nak a dévai vendégszerepléstől.

* **A színházi iroda hírei.** A jövő hét műsorát ismét két opera előadás teszi érdekessé, melyben Kertész Vilmos, a buda-temesvári színház művésze vendégszerepel. A két operatestén kívül fölötté érdekes a Magyar Színház nagy sikert aratott újdonságának, a Varsói er-tadellá-nak van bemutatója, Mig a drámai személyzet nagy gondnal készül az újdonságra addig az énekes személyzet a Bocaccio operett reprizre készül, mely szintén a jövő heti műsoron szerepel. A hét folyamán két délutáni előadást is tart a társulat. Csütörtökön, minden szentek napján d. u. 3 és fél órakor a Golem operet kerül előadásra, és szombaton délután 3 és fél órakor ifjusági és népies előadásul **A Dada**, a Nemzeti Színház kitűnő újdonságának lesz az első délutáni előadása. — **Vasárnapi előadások.** Ma vasárnap két előadást tart a társulat, d. u. 3 és fél órakor az Obsitos dájá ték kerül színre, este 7 és fél órakor a Márványmenyasszony operett újdonságának van a negyedelőadása. — **Kertész Vilmos vendég-fellépte.** A buda-temesvári színház kitűnő ének művésze hétfőn és kedden ismét vendégszerepel a Traviata és Szevillai borbély operákban.

* **Megindul az Aradi Színpad.** Gárdonyi Jenő szerkesztésében Aradon egy új színházi és művészeti hetilap fog megjelenni, melynek első száma november 3-án kerül ki a sajtó alól. Az Arad Színpad egyes számának ára 50 fillér, negyedévi előfizetési díja 6 korona.

Két aradi bank fuziója.

Az Aradi Kereskedelmi Bank beleolvad a Polgári Takarékpénztárba.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Érdekes közgazdasági esemény foglalkoztatja tegnap óta az aradi pénzügyi köröket. Két helyi takarékpénztár fuziójáról van szó, melyeknek részvényei főleg az aradi piacon vannak elhelyezve. A fuziót — a két intézet vezetősége szerint — az a körülmény teszi indokolttá, hogy a mai közgazdasági viszonyok között csak tökéjükből tetemesen megerősödött pénzügyi intézetek dolgozhatnak eredménnyel, másrészt pedig előnyére szolgál az egyesülő vállalatoknak, hogy a munkaerők jelenlegi hiánya mellett a két intézet egy rezssivel végezheti munkáját.

Az Aradi Polgári Takarékpénztár és az Aradi Kereskedelmi Bank között már hetekkel ezelőtt megindultak a tárgyalások arra nézve, hogy a két intézetet közös fedél alá hozzák. Szerdán, e hó 25-én került formálisan az ügy a Polgári Takarékpénztár igazgatóságának ülésére, mely magáévá tette a fuzió eszméjét. A Kereskedelmi Bank igazgatósága, tudomásunk szerint, hétfőn tartja meg ülését.

Értesüléseink a két intézet egyesüléséről a következők:

A Polgári Takarékpénztár külső és belső strukturájában változatlanul fennmarad. Ellenben az Aradi Kereskedelmi Bank, mint cég megszűnik és teljes egészében beleolvad az előbbibe. A Polgári felemeli részvénytőkéjét több millió koronával, amely összeg elsősorban a Kereskedelmi Bank alap- és tartaléktőkéjéből, azonkívül egyéb ezzel kapcsolatos transzaktiókból kerül ki, végül pedig egy kisebb mennyiségű új részvényt felajánl az igazgatóság a régi részvényeseknek.

Az ily módon megújított intézet élére a Kereskedelmi Bank eddigi igazgatója: *Weissenburger Nándor* kerül. *Nattland Bernát* — bár egyelőre támogatni fogja munkásságával az új igazgatót — nyugdíjba vonul. *Nattland* másfél évtizeden keresztül vezette a Polgári Takarékpénztár ügyeit és tudásával, üzleti és egyéni korrektségével tartós érdemeket szerzett az intézet feloldása körül. Ügyvezető igazgatók lesznek: *Stein Zsigmond* és *Bánfy Sándor*.

A fuzió hírére a Polgári Takarékpénztár részvényesei körében sokféleképpen kommentálják. Nem áll egészen tisztán előttük az a kérdés, hogy amikor egy nagy tizmillió takarékpénztár magába olvaszt egy igénytelen másfél milliós intézetet, ugyanakkor mi szükség van arra, hogy ez utóbbinak tulsúly adassék azáltal, hogy az egyesített két intézet élére vezérigazgatónak az kerüljön, aki a kisebb intézet érdekeihez közelebb áll.

A Polgári Takarékpénztár saját tőkéje tizmillió korona. Ebből hétmillió kétszáz ezer korona az alaptőke, három millió a tartalék. A Kereskedelmi Bank tőkéje másfél millió korona. A Polgári élén a vezérigazgatón kívül 12 igazgató áll és pedig *Keresztes Gyula dr.*, *Darányi János*, *Issekutz László dr.*, *Löbl Gyula*, *Martens Césár*, *Réthy Viktor*, *Schill József*, *Singer Israel*, *Szathmáry Mihály*, *Varjassy Lajos dr.*, *Vásárhelyi De-*

zső és *Winkler József*. A Kereskedelmi Bank igazgatói ezek: *Ortutay Gyula* elnök, *Angele Mátyás*, *Gantner János*, *Sági Henrik*, *Vojtek Alajos* és *Mahler Ádám*. A Polgári Takarékpénztár 1888-ban, a Kereskedelmi Bank 1911-ben alakult.

Elismerés Dálnoki Nagy Lajosnak.

(**Jakabffy Gyula lemondott az aljegyzői állásról.**)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aradvármegye törvényhatósági bizottsága hétfőn tartja őszi évnegyedes közgyűlését, amelynek legérdekesebb része a megüresedett tisztviselői állásoknak betöltése lesz. Ugy értesülünk, hogy a választások simán fognak lefolyni, mert a vármegyén az a felfogás nyilvánul meg, hogy a megüresedett állások betöltésénél a régi tisztviselők érdemeit és munkásságát kell jutalmazni. A választások előreláthatólag egyhangúak lesznek s az állások betöltése így fog történni:

Alispán lesz *Schill József* főjegyző. A főjegyzői állásra *Darányi János* tb. főszolgabíró első aljegyzőt választják meg. A központi járás főszolgabírája lesz *Boros Iván* másodfőjegyző. A magyarpécskai járás főszolgabírája lesz dr. *Kabdebó Antal* tb. főszolgabíró, az eleki járás főszolgabírójává *Hajdu József* tb. főszolgabíró, a tornovai járás főszolgabírójává dr. *Bogdánffy Béla* tb. főszolgabíró választják meg. Másodfőjegyző lesz dr. *Horváth László* jelenleg katonai szolgálatot teljesítő központi járási szolgabíró, a másik másodfőjegyzői állást *Antalfy Lajos* tb. főszolgabíróval töltik be, aljegyző lesz dr. *Kőrössi Sándor* tb. aljegyző, szolgabírók lesznek dr. *Vaja Béla* tb. szolgabíró, dr. *Vásárhelyi Miklós* tb. aljegyző, *Czárán Géza* tb. aljegyző, dr. *Göck Ottó* tb. szolgabíró és *Vermes Béla* tb. szolgabíró.

A hétfői közgyűlés elé kerülő ügyekkel az állandó választmány *Purgly László* főispán elnöklésével ma délelőtt tartott ülésén foglalkozott. Tárgyalták az 1917. évi költségvetésről szóló, amely csak annyiban tér el a múlt évitől, hogy a tisztviselők, alkalmazottak és szolgák fizetésemelkedése 160 ezer korona többletet idéz elő. Ez a többlet úgy áll elő, hogy a tisztviselők várakozási idejét 5 évről 3 évre szállítják le.

Javaslatba hoznak 2 százalékos pótdadót, hogy a tisztviselők nyugdíjalapjánál mutatkozó 49 ezer korona tulkadásra fedezet legyen.

Schill József főjegyző bemutatta *Dálnoki Nagy Lajos* alispán lemondó levelét. Az alispán szolgálatképtelenségét megállapították és azt javasolják a közgyűlésnek, mentse fel az alispánt állásától 1917. október 31.-től kezdve és fejezze ki elismerését és köszönetét a távozó alispánnak 26 éves eredményes szolgálatáért. Javasolja továbbá az állandó választmány, hogy a közgyűlés festesse meg az alispán areképét, elismerését foglalja jegyzőkönyvbe és teljes fizetésű nyugdíján kívül szavazzon meg *Dálnoki Nagy Lajos*nak évi 1200 korona rendkívüli nyugdíjat. Ugyancsak a közgyűlés elé terjesztik *Jakabffy Gyula* bajai főispánnak az aljegyzői állásról való lemondását s azt javasolják, hogy a törvényhatóság a lemondott aljegyzőnek özetlen munkásságáért szavazzon köszönetet.

Kiseb községi ügyek elintézése után az állandó választmány foglalkozott a községi, körjegyzők és segédjegyzők fizetésrendezésének kérelmével. A javaslat az, hogy a közgyűlés írjon fel a kormányhoz, hogy a jegyzők várakozási idejét 5 évről 3 évre szállítsa le, hogy előléptetési alkalmuk legyen a fizetési osztályokba nem sorozott, emberfeletti munkát végző jegyzőknek. *Schill József* főjegyző még megjegyezte, hogy a fizetésnek ez az emelése a vármegyére nem jelent megterhelést, mert a fizetéskülönbözetet az állam viseli.

Az állandó választmány *Wekerle Sándor* miniszterelnök leiratát, amelyben bejelenti miniszterelnökké való kinevezését, azzal a javaslattal terjeszti a közgyűlés elé, hogy üdvözlje a miniszterelnököt és a kormány tagjait. Előterjeszti *Turóc vármegye* átiratát, a cseh törekvések visszautasításáról és azt javasolja, hogy a közgyűlés intézzen hasonló feliratot a kormányhoz. Ezután több kisebb ügyet intéztek el.

Zsir-razzia Aradon.

(**Száztíz métermázsa zsirt és szalonnát foglalt le a rendőrség.**)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny nemrég szót tett az a visszás helyzet, amely a város közönségének zsirral való ellátása körül fennáll. Kimutattuk, hogy az aradi hentesek nagy mennyiségben vágnak sertéseket, a közönség rendszeresen kap húst, de zsirhoz egyáltalán nem jut. Joggal kérdezhette mindenki, hogy hát hová tűnik a zsir? A közönség megkapta a választ a napokban, amikor a munkások megakadályozták, hogy két waggon zsirt és szalonnát szállítsanak *Grazba*. Erre a két waggon zsirra és szalonnára, mint megirtuk, a katonai állomásparancsnokság tette rá a kezét, hogy maximális áron szétoszthassa a katonai felügyelet alatt álló gyárüzemek munkásai között.

Ezek után a rendőrség is megmozdult. *Greén Nándor* főkapitány utasítására *Nyáry László* rendőrtiszt vezetésével detektívek és rendőrök kutattak a mai nap folyamán zsir és szalonna után. A kutatásnak meglepő volt az eredménye.

A rendőrség emberei *Szfaics Sándorné* Radnai-uti hentesnőnél 12 métermázsa szalonnát és 12 kilógramm zsirt foglaltak le. *Brenner Rezsőné*nél a *Mikes Kelemen*-utca 44. szám alatt 14 métermázsa szalonnát és 5-6 métermázsa zsirt találtak és foglaltak le, *Szabolcsi Dezső*nél 60 métermázsa szalonna és 16 métermázsa olvasztott zsirt került a rendőrség kezébe.

Böszörményi András rendőrőrmester kiment *Gájba Luczay Istvánnéhoz*, akinél 2 métermázsa zsirt foglalt le. *Luczayné* 200 korona készpénzt és 10 kilógramm zsirt ajánlott fel a rendőrőrmesternek, ha a lefoglalt zsirt visszajadja és nem tesz a dologról jelentést. *Böszörményi* az asszonyt vesztegetési kísérlet miatt is feljelentette. A zsir- és szalonnaelrejtők ellen megindult a kihágási eljárás.

A mai nap eredménye 110 métermázsa zsir és szalonna. De ezzel az eredménnyel a rendőrség még nem elégszik meg, hanem folytatja kutatásait, mert bizonyosra veszi, hogy még több elrejtett készletet fog feltárni.

Greén Nándor főkapitány a zsir-razzia eredményéről jelentést tett *Varjassy Lajos* polgármesternek, aki felterjesztést intézett az Országos Közélelmezési Hivatalhoz, hogy adjon felhatalmazást a készletek lefoglalására és engedje meg, hogy azokat a város lakossága között szétoszthassák.

Lloyd-George — a gyáva.

— Az angol miniszterelnök elmenekült a német repülők elől. —
Sajtóper az összes angol lapok ellen. —

— Az Aradi Közlöny tudóstójától. —

Nemrég, amikor London ellen megkezdtek a repülőtámadások, nagy feltűnést keltett a lapoknak egy kis közleménye. Azt mondta a hír, hogy Lloyd George miniszterelnök, amikor ellenséges repülőgépek közeledését jelzik, hanyat-homlok menekül Londonból és Walthonheatli-birtokára szalad, ahol biztonságban érzi magát. Ilyen gyáva, ilyen közönséges gyáva fráter, mondták az emberek, ha a miniszterelnökről beszéltek.

Lloyd George, aki nem barátja sajtópereknek, nem nézhetett el a vádak felett, amelyek amugy is veszélyeztették veszélyben forgó népszerűségét. Beperelte tehát a szóban forgó lapokat. A napokban volt a tárgyalás, a melyen valóságosan megostromolták a törvényszéket, mert arról volt szó, hogy maga Lloyd George is megjelenik a tárgyaláson, hogy őnmaga lépjen fel vádlóként. De nagyon csalódtak, mert Lloyd George nem maga vezette az ügyet, hanem nem kevesebb, mint három ügyvéd képviselte. De azért a szenzációéhes londoni közönség mégis csemegéhez jutott, mert a miniszterelnök a tanúk padján foglalt helyet és mint tanu lángoló vádbeszédet mondott rágalmozóellen.

A vád így hangzott: a legfelsőbb állami hivatalnok ellen sajtó útján elkövetett rágalmozás. Az inkriminált cikk így hangzott:

„Mr. Lloyd George visszavonul falura! Az Exchange Telegraph Company jelenti: A miniszterelnök arra a jelentésre, hogy ellenséges repülőgépek közelednek, elhatározta, hogy elhagyja a Downing-Street-et. A miniszter Walthon Heatliban (Surrey) levő birtokára utazott

Lloyd George mint tanu jegyzőkönyvbe mondta, hogy a kérdéses estén tényleg elutazott Londonból, de nem azért, mert repülőtámadást jeleztek és nem is Walthon Heatliba, hanem Dowerbe utazott, hogy másnap Calaisben legyen, ahol sürgős tanácskozása volt francia kollégáival és az angol és francia hadsereg vezérkari főnökeivel. A konferenciát eredetileg Londonban tervezték, de Franciaország kívánságára 24 órával a London ellen tervezett repülőtámadás megkezdése előtt Calaisba jöttek meg az összejövetel helyéül.

Nagy súlyt helyezek arra, hogy az ország engem ne ejtsen el, de neis támogasson agyon. Talán nem vagyok hős, sőt bizonyára nem vagyok az és meghajlok a csodálkozástól és tisztelettől a hősök előtt, akik a flandriai fronton és akárhol másutt naponta és minden órában hősiességükről tanubizonyosságot tesznek. De azért én korántsem vagyok gyáva, ahogyan a perfid jelentés elég vakmerően mondja, és remélem, hogy sokkal több a bátorságom, mint azoknak az uraknak, akik el akarják hitetni a közönséggel, hogy nekem egyáltalán nincs bátorságom. Amikor Charlig Crossban vonatokra vártam, éppen akkor jelentek meg London felett az ellenséges repülők. A magas törvényszék nagyon jól tudja, hogy a vasúti állomások és a vasúti telepek rendszerint a legkedvesebb célponttal az ellenséges repülőeknek. Én nagyobb biztonságban lettem volna, ha elhalasztom utazásomat, a környezetemben levő urak legalább is ilyen irányban igyekeztek engem befolyásolni. Távoll ál tőlem, hogy dicsekedjem vele, hogy ennek dacára el-

utaztam és bizonyos az is, hogy a calaisi konferencia nagyon is fontos volt, amint azt a mi és a francia vezérkari főnök jelenléte is igazolja. Én egyszerűen kötelességemet teljesíttem, amint hogy manapság mindenkinek teljesítenie kell, akár a lövészárokban, akár az üdvhadseregében. Az Exchange Telegraph Company alaptalan és mérges jelentése engem mint gazembert állított oda, nekem nincs más gondja, mint a saját bőre. Rólam már sokkal különbség és aljasabb dolgokat is mondtak és még sem fáradtam a törvényszékhez. Ezt az esetet azonban nem hagyhatom magamon száradni. Mint ennek az országnak első tisztviselője kötelességem figyelmeztetni a közönséget, hogy őrizze meg bátorságát és kitartását. Képzelmek el bíró uraim azt a hatást, amelyet az idéző elő, ha büntetlenül lehetne állítani, hogy az a férfiú, aki ezeket a szép figyelmeztetéseket mondja, éppen az ellenkezője annak, amiről prédikál. Ebből és nem más okból hoztam ezt az ügyet önök elé és remélem, hogy önök igazat fognak nekem adni.

Lloyd George magántitkárja, mister Sutherland előadta, hogy Exchange Company híradása valóságosan katasztrófálisan hatott. Egész London napokig a gyáva Lloyd George-ról beszélt és a fenyegető levelek liestző mértékben tornyosultak íróasztalán. Ő maga kérte Lloyd Georget ama bizonyos napon, hogy hallassza el utazását, de Lloyd George tudni sem akart róla. Mialatt vonatára várakozott, egy pillanatig úgy látszott, mintha a Charing Cross pályaudvar volna az ellenséges repülők célja, de Lloyd George csak annyit mondott, reméli, hogy az állomásfőnök nem fogja elveszteni a fejét és a vonatot rendes időben elindítja.

— Talán nem is volt ez Lloyd George urának a gondja, jegyezte meg az elnök. Annyit tudok, hogy a megbeszélés időre kényelmesen Calaisban lehetett volna, ha a következő nap reggelén 5 vagy 6 órakor Dowerből elutazik.

— Bizonyára, válaszolta a magántitkár. De ebben az időben nem megy póstahajó és Lloyd George el akarta kerülni, hogy külön gőzöst használjon, amint hogy szigorúan ügyel arra, hogy a hivatalnokok szolgálati utazások alkalmával, amíg csak lehetséges, a rendes összeköttetéseket használják. Az Exchange Telegraph Company megbízottja, akit a hírlapi jelentésért felelősségre vontak, azt hozta fel védelméül, hogy a társaságtól távol állott az a szándék, hogy a miniszterelnököt lebecsülje. Milyent kiderült, hogy misztifikáció áldozatai lettek, azonnal cáfolatot adtak közre. Ha Lloyd George még többet kívánt volna, úgy készséggel, minden további nélkül azt is megteszik.

Az újságok bepanaszolt szerkesztőt, akik a jelentést átvették, kijelentették, hogy az Exchange Telegraph Company előkelő tudóstól-intézet, amelynek anyagát ugyszólván átnézetlenül szokták felhasználni. Bármennyire is sajnálatos az eset, ők mégsem érzik magukat vétkeseknek. Lehetetlen, hogy őket felelősségre vonják, mert a felelősség nem őket, hanem kizárólag a tudóstól-intézetet terheli.

Kérdés, hogy a bíró ez a felelősséget fogja-e vállalni. Az ítéletet a közeli napokban írásban fogják közölni a felekkel.

Megadta az ország a tisztviselők segélyét.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A tegnapi képviselőházi események következtében nagyon élénk volt a képviselőház folyosója. Dlután három órára a kormányt támogató pártok és a munkapárt tagjai nagy számmal vonultak fel. A baloldali folyosón megjelent Balogh Ernő bácsbodor megyei főispán, aki Apponyi Albert gróf és Zichy Aladár gróf előtt több munkapárti képviselő jelenlétében részletesen elmondta a bács megyei dolgokat. Az ülésen a kormány részéről Wekerle Sándor, Apponyi Albert gróf, Ugron Gábor és Zichy Aladár gróf miniszterek voltak jelen.

Szász Károly elnök háromnegyed 4 órakor nyitja meg az ülést. Bethlen Pál bíráló bizottsági jegyző leteszi az esküt. Az elnök bejelenti, hogy a Hegedüs Loránt összeférhetetlenségi ügyében ítélkező zsüri nem állapította meg az összeférhetetlenséget. Wekerle Sándor miniszterelnök benyújtja a hadsereg főparancsnokságnak a Házhoz intézett táviratát, amelyről lapunk más helyén számolunk be.

Következett a napirend. A horvát pénzügyi egyezményt harmadszori felolvasásban is elfogadták. Ezután folytatták a közszolgálati alkalmazottak háborus segélyéről szóló törvényjavaslat tárgyalását.

Almássy László szerint a tisztviselők megérdemlik a támogatást, mert munkájukkal előmozdították a győzelmeket, amelyeket katonáink a fronton arattak. A javaslatot elfogadják.

Springer Ferenc: Minthogy a javaslat a tisztviselők helyzetén pillanatnyilag segít, elfogadják a javaslatot.

Antal Géza szerint a tisztviselők elégedetlenek a javaslataiban tervezett segítséggel. Ez Batthyány Tivadarnak tulajdonítható, aki ellenzéki politikus korában olyan ígéreteket tett a tisztviselőknek, amelyeket most nem lehet beváltani.

Bartos János kéri a kormányt, hogy a tisztviselőket naturáliákkal lássa el. A javaslatot elfogadják. Lengyel Zoltán, Benedek János, Polónyi Géza és Fényes László rövid felszólalása után

Wekerle Sándor miniszterelnök kijelenti, hogy az altisztek fizetésemeléséről készült a törvényjavaslat. A kormány gondoskodni fog a tisztviselők le nem foglalható fizetésének felemeléséről. Mindenütt, ahol a beszerzési csoportok megalakulhatnak a kormány támogatást fog adni. A tisztviselők státusz- rendezése folyamatban van és 2 éven belül megoldható. A felekezeti és községi tanítók fizetését olyan nagyra emelik, hogy egyforma lesz az állami tanítókkal. A díjnokok és nyugdíjasok illetményeinek felemelésével szintén foglalkozik a kormány. Elismeri, hogy a tisztviselők helyzete szomorú, de az állam elment az áldozatok hozatalával a legvégső határig. A tisztviselőknek meg kell nyugodniuk a törvényhozás bölcsességében.

A javaslatot ezután általánosságban és részleteiben elfogadják.

Ezután az elnök napirendi indítványait kerüli sorra, amelyről lapunk más helyén számolunk be.

✓ Délmagyarország és a kormány új földbirtokpolitikája.

— Buday Barna nyilatkozik az Aradi Közlönynek. —

— Fővárosi tudósítónktól. —

A hivatalos lap szombat reggeli számában jelent meg az a kormányrendelet, a melyről Mezőssy Béla földművelésügyi miniszter a Ház csültörtői ülésén már megemlékezett és amely az ország bizonyos területein állami engedélyekhez köti úgy a birtokok tulajdonjogának átruházását, mint a tiz esztendő meghaladó bérleteket. Ez a rendelet Délmagyarországot közelről érdekli, mert a rendeletben felsorolt vármegyék között ott szerepelnek a Szerbiával határos délmagyarországi vármegyék is és emellett fogva a jövőben sem Temes, sem Torontál, sem Krassószörény vármegyékben nem lehet birtokot eladni, vagy birtokot hosszabb időre bérbeadni a kormány által meghatalmazott hatóságok engedélye nélkül.

A kormánynak ezt a rendeletét mezőgazdasági körökben pártkülönbség nélkül igen nagy rokonszenvvel fogadják.

Közvetlenül a rendelet megjelenése után felkerestem az Aradi Közlöny szerkesztőségének megbízásából Buday Barnát az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárárt, akit megkértem arra, hogy nyilatkozzék azokról az okokról, amelyek a rendelet megjelenését siettetették, nyilatkozzék magáról a rendeletről is és főként nyilatkozzék arra vonatkozólag, vajjon lesz-e visszaható ereje is a rendeletnek, mert az utóbi időben a délvidéken sok föld cserél gazdát olyan körülmények között, amely körülmények nemzeti és szociális szempontból előnyösnek nem mondhatók.

Buday Barna ezeket mondotta:

— Elmondhatom, hogy ez a rendelet a legteljesebb összhangba van azokkal a kívánásokkal, amelyeket nemzeti és szociális szempontból hosszú időn keresztül ingoztattunk. Nekünk az volt a törekvésünk, hogy öntudatos és bátor birtokpolitikát kell folytatni, amely biztosítsa a földbirtoknak szociális szempontból való megosztását, másfelől pedig biztosítja a földbirtoknak magyar kézben való megtartását. Ezt a követelésünket a háboru tanulságai megerősítették, mert hiszen Mezőssy Béla is elmondotta, hogy a határvidéken fizetett ellenségeink vannak. Vissza kell állítani a régi rendszert, hogy megbízható elemek kezébe kerüljön a föld és az külső veszedelem idején ne fizetett ellenségeink birtokában legyen. Az egész országra nézve irányadónak kellene lenni annak az elvnek, hogy a magyar föld magyar legyen. Mindenesetre azonban a határvidéken kell ezt először megteremteni.

— A rendeletnek egyik főcélja az, hogy a határvidékeken, elsősorban tehát a délmagyarországi vármegyékben a nemzetnek hű elemeket, ezen kifejezés alatt nemcsak a magyarokat értem, mert hiszen a svábság hűségéhez kétség nem fér, hozzá kell juttatni a földhöz. Ugy nemzeti, mint katonai szempontból erre az intézkedésre szükség van.

— Az intézkedés lényege egyebekben a következő: a fent felsorolt vármegyékben, továbbá Erdélyben és mindama vármegyék-

ben, amelyek jelenlegi ellenségeink országainal határosak, földbirtokot megszerezni, vagy tiz évnél hosszabb időre bérbeadni csak a törvényhatóság engedélyével lehet. A rendeletnek az a célja, hogy ezekben a vármegyékben a birtokforgalmat állami ellenőrzés alá helyezték. A zállami azonban nemcsak megakadályozhatja a birtokoknak megbízhatatlan elemek részéről való megvásárlását, hanem azokat magának meg is szerezheti. E tekintetben nemsak arra figyelnek, hogy a nemzeti és katonai szempontokat megóvják, hanem arra is, hogy a háboruban felgyülemlett spekulatív tőke ne vethesse rá magát a birtokokra, ne szerezhesse össze a földet egyes vidékeken és ne álljon elő az a helyzet, hogy a háborúból visszatérő kisgazdák vagy föld nélkül maradjanak, vagy pedig méregdrága áron legyenek kénytelenek megszerezni a birtokot. Azt akadályozza meg a rendelet, hogy a kis emberek létalapját nyereszkesedési célokra ne használják ki.

— A hatóságnak akkor, amikor látja, hogy tisztán üzletszerű földszerzésről van szó, vagy pedig olya emberek akarnak vásárolni, akik nem nyújtanak garanciát arra, hogy maguk fognak gazdálkodni, joga van megtagadni a beleegyezést a birtokvásárlástól. Ugyanakkor azonban a kormány igénybe is veheti az ilyen birtokokat hadirokkantak, hadiözvegyek és kisgazdák részére.

— El lehet mondani, hogy birtokpolitikai téren ez az első lépés, amely méltó a magyar nemzethez és amely a hozzá fűzött várakozásokat kielégíti. Ez az első merész és bátor lépés, amelyet mindenki örömmel üdvözöl.

— Ez a rendelet, amelyet minden időben örömmel fogadunk, így magában véve a reánk váró birtokpolitikai feladatokat azonban még nem oldja meg teljes mértékben. Ezt tudja a miniszter is, hiszen a kormány kijelentette, hogy nagy földbirtokpolitikai javaslatot fog előterjeszteni.

Kétségtelen dolog, hogy egy ilyen javaslat nem hagyhatja figyelmen kívül a háboru alatt történt birtokvásárlásokat sem. Nem hagyhatja figyelmen kívül, hogy három esztendő mult el és mindazok a birtokszerzések, melyeket a rendelet nemzeti és szociális szempontból éppen a délvidéki vármegyékben korlátozni kíván, itt már megtörténtek. Ezeket visszacsinálni a rendelet erejénél fogva nem lehetséges. Ennek következtében a kormánynak jogot kell szerezni arra, hogy, amint azt Mezőssy is mondotta, a kormány elővételi jogának statuálásával, akár pedig ami ennél is hatásosabb volna, a háboruban szerzett birtokokra nézve megvételi jogával az állam biztosítsa magának azt a módot és hatalmat, hogy mindenütt, ahol szükségesnek látja, természetesen kellő korlátozás mellett, azokat a szóban forgó birtoktesteket, amelyek a háboruban cseréltek gazdát, magának megszerezhesse és birtokpolitikai feladatokra használhassa. Ez az alapja a birtokpolitikának, mert hiszen olyan széles körű feladatai vannak bizonyos fo-

kig az államnak, hogy a magánforgalomba is be kell avatkozni, ha nagyszabású birtokpolitikát akar indítani.

Padl Jób.

Asszonyok a politikában.

— Válasz az Aradi Közlöny kérdésére. —

Az Aradi Közlöny, mai számában, azzal a kéréssel fordult Arad intelligens hölgyközönségéhez, hogy nyilatkozzék a nők választójogának arról a zavaró momentumáról, mely akkor fog előállni, ha a férj és a feleség ellenkező politikai nézetten lesznek. A beérkezett válaszok közül egyet már mai számunkban közlünk:

Igen tisztelt szerkesztő ur! F. hó 27-én megjelent b. lapjában „Asszonyok a politikában” című cikk, melyre tőlünk asszonyoktól, vár választ, miután legjobban mi vagyunk érdekelve e kérdésben.

Engedje meg tehát, hogy mint érdekelt én is hozzá szóljak a problémához, szeretném, ha asszony társaim hasonlóképpen gondolkoznának, mint én.

Mi, nők — ha sokat olvastunk, irtunk is — a politikához nem értünk, nem volt időnk hozzá, hogy foglalkozzunk vele, nem vagyunk a politika történelmével annyira tisztában, hogy bele szólhassunk, elveket hirdessünk pro, vagy kontra, — hiszen a politikába igazán „bele kell nevelődni.”

Valljuk meg: ha férjeinkkel politikai vitába boesátkozunk, érveket nem tudjuk meggyőzni őket állításunk helyességéről s mindig kapitulálunk. Mi, nők mindig más szemmel mérlegeljük magát a politikusokat és politika képességeiket nem tudjuk meglátni, tehát elfogultak volnánk véleményünkben — nekünk nincsenek és nem lehetnek elveink; az már a nő lélek lényegébe tartozik, hogy ne akarjon, inkább csak engedelmeskedjék.

Egy véleményen vagyok Darányi Jánosné urasszonynak azzal a meghatározásával, hogy csak — dolgozó és kenyérkereső nőkre terjeszteném ki a választójog megadását. Ez a helyes, de azok közül is csak azokra, kik — nem férjes asszonyok. Ezer ok van erre, mit elemezni sem lehet, mihez némi pszichologia is kell, s ennek itt nincs helye.

Én tehát — dolgozó, kenyérkereső nő, de férjes asszony, nem kérem és nem fogok élni a választójogommal — ha meg is kapnám.

„A nő, hogy a férfivel egy színvonalra emelkedjék, elég ha a — válláig ér.” Ne politikai jogainknál fogva akarjunk emelkedni, hanem nőkhöz illően lelkületünkkel, ezer egyéb képességeinkkel, melyek nőiessé tesznek, női érfiassá. Ha nem tudunk megelégedni az általában nőkre szabott teendők és foglalkozásokkal, tanulhatunk a magunk és embertársaink javára, de az ország kormányzását erős, férfi kezébe tegyük le; el vettünk ugyanis nagyon sokat a férfiktől, diplomákat, férfi foglalkozásokat, ezt az egyet, a politikát hagyjuk meg nekik. Ezen a téren a hiúság ne vezessen bennünket.

Politikai véleményt nem nyilvánítok, de gróf Tisza Istvánt mindig csodáltam, bámultam, mert fanatikus hűve meggyőződéseinek — s mert minden meggyőződés tisztelni való. Aki életét is képes feláldozni meggyőződéséért, elveit — annak igaza kell hogy legyen s vakon tudnám követni. — Ez is asszonyi logika, — de nem politikai vélemény.

Maradok a szerkesztő urnak hűve: Dájbuká 1 Antainé, (pénzügyi fogalmazó neje).

H I R E K.

Honvédelmi miniszteri döntés az 1865-66. születési felmentett népfelkelőkről.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Tudvalevőleg az 1865 és 66-ban született népfelkelőket néhány hónappal ezelőtt bizonytalan időre szabadságot katonaságtól. Az e korosztályba tartozó népfelkelők között sokan vannak felmentve és vitás volt, vajjon e felmentettekre is vonatkozik-e a szabadságolási rendelet illetve ez évfolyambeli felmentett népfelkelők kötelesek-e újból kérelmezni a szolgálattól való mentesítésüket. Az a kérdés is vitás volt, vajjon a katonaságtól elszabadságot eme korosztálybeli népfelkelők szintén kötelesek-e felmentésért folyamodni. Ez ügyben az aradi kamara kérdést intézett a kereskedelmi és honvédelmi miniszterhez és a honvédelmi miniszterhez e hó 14-én kelt 370. 719-4-1917. szám alatt a következőleg döntött:

Az 1865. és 1866-ban született népfelkelők szabadságoltatásukkal a nem tényleges viszonyba helyeztetvén, ezidőszent nem tekintendők katonai szolgálatra bevonható egyéneknek, polgári alkalmazásukban való meghagyásukat tehát felmentés útján nem kell kérelmezniük. Ennek szüksége csak akkor merül fel, ha ezen évfolyamok esetleg újból behivatnának, de érdekeik akkor is megválnak óva azzal is, hogy indokolt kérelmeknél felmentésük elintézéséig bevárásai engedéllyel láthatók el. Azok érdeke sincs veszélyeztetve, akik szabadságolásuk előtt határidőhöz kötött felmentésben részesültek, mert bármiként szól a rájuk hozott felmentési határozat, a határidő letelével ezidőszent bevonulni nem kötelesek.

— **Barabás Béla főispán itthon.** Barabás Béla dr. Arad város főispánja ma reggel Budapestről haza érkezett Aradra. A főispán délután megjelent hivatalában, ahol a fontosabb ügyeket intézte el. Holnap délelőtt 11 órakor fogadja a főispán a III. kerület függelenségi pártjának végrehajtó-bizottságát, amely felajánlja neki a törvényhatósági bizottsági tagsági jelöltséget. Barabás Béla kedden utazik vissza Budapestre, ahonnan a jövő hónap elején tér vissza.

— **Eljegyzés.** Paizs Ödön, volt aradi, jelenleg budapesti hírlapíró eljegyezte Nagy Armuskát, Nagy Károly dr. fővárosi rendőrtanácsos leányát.

— **Városatyá választási mozgalmak.** Holnapra egy hétre, november 4-én választ a II. és III. kerület választópolgársága városatyákat. A III. kerületben nincs ez alkalommal semmiféle mozgalom, mert ez a kerület abba a szerencsés helyzetbe jutott, hogy Barabás Béla főispánt küldheti a törvényhatóságba és amilyen megtiszteltetés a főispánnak polgártársainak az a bizalma, olyan kitüntetés a kerület szempontjából is, hogy a város ügyeiért mindig sokat fárado és irántuk nagy szeretettel viseltető eme jeles aradi polgárt nyerhette meg a mandátum elfogadására. A második kerületben már zajosabb az alkotmányos élet, mert ennek a kerületnek választói igen érdekes küzdelemre készülnek. Az Aradi Közlöny megírta, hogy a függetlenségi párt két jelöltje, Somló Ármán dr. és Sósárvy György mellett fellép Sulik Kálmán lapszerkesztő, aki a leg-radikálisabb városi programmal óhajt résztvenni a törvényhatóság életében. Ujságírói multja erre predestinálja őt és a polgárok körében is szimpátiával találkozik Suliknak ez a

törekvése. Nemcsak a szociálista párthoz tartozó szavazók, nemcsak a tisztviselők csoportosulnak erősen körülötte és igyekeznek minden alkotmányos eszközzel győzelmét biztosítani, hanem a magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak aradi fiókja tegnap tartott értekezletén úgy határozott, hogy Sulik megválasztását minden erejével támogatja. A hírlapíró megválasztása határozottan nyereséges lesz a törvényhatóságnak és ez az értékes tudat is arra ösztönzi hivat, hogy helyet biztosítsanak neki a város közéletében.

— **A reformáció négyszázados évfordulóját** a református templomban két napon fogják ünnepelni: október 28-án vasárnap délelőtt és délután, aztán 31-én délelőtt, mikor a tanuló ifjúság részére lesz külön ünnepély. Október 28-án délelőtt a presbiterium diszgyűlést tart az évforduló alkalmából. Az ünnepélyeken énekkar adja elő Unger Ernőnek ez alkalomra írt gyönyörű zenekölteményét.

— **Felmentettek adománya.** Barabás Béla főispán által kezdeményezett eszme, hogy a háború áldozatainak segítsenek a felmentettek s azok, kiket a háború anyagi haszonhoz juttat, szépen érik. A gyűjtés nem rég vette kezdetét s az alap már jelentős összeggel rendelkezik, melyből már eddig is sok könnyet törölt le és nyomorúságot enyhített. Arad város főispáni hivatala következő újabb adományokat nyújtat nyilvánosan: Ingatlan Forgalmi és Parcellázó bank 500, Aradi Vasipar R.-T. folytatólagos járuléka 500, Dán Ferenc 200, Dobiaschi J. és Dörner Testvérek-cég 500, Holländer Ignác és fia-cég 20, Schwarz Dezső és Társai havi járuléka 100, Bing János 2000, Dürr Kocsárd 100, Domány József és Domány János borkereskedő-cég 1000, Ehrenfeld Ignác 250, Jakubovits József 10, Neumann M. cég 200, Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezet 100, Aradi Általános Takarékpénztár 200, Pick Ernő 50, Bing Hugó 2000 koronát.

— **Orvosi kir.** Zimmermann Károly dr. aradvármegye közpórházának igazgató-sebész-főorvosa betegségétől felépült, orvosi rendelését lakásán Ferdinánd-utca 7 szám alatt délután 2-3 óra között megkezdte.

— **Lefoglalt gummi abroncsok.** Az aradi rendőrség, mint lapunk más helyén olvasható, ma délután zsir után kutatott a városban. A rendőrség egyik különítménye Petkovics Béla rendőrfelügyelő vezetésével talán még a zsirnál is drágább és ritkább dugott készleteket talált. A rendőrség emberei az összes aradi bérkocsisoknál 40 darab gummi-abroncsot és magánosoknál 8 darab autógummit talált. Az értékes gummi-készleteket, amelyet a miniszteri rendelet értelmében már régen be kellett volna szolgáltatni, a rendőrség természetesen lefoglalta. Az elrejtők ellen megindul a kihágási eljárás.

— **Birtokcsere.** Özv. Gubényicz Andrásné eladta a Knežich Károly-utca 10. sz. házat 24000 koronáért Horváth László és nejeének. — Hidvéghy Antalné eladta a Purgly Lajosné-utca 107. sz. házat 13600 koronáért Török József és nejeének. — Molnár Antalné Schuller Sarolta eladta a Sarkad-Határ-utca 16. sz. házat 19500 koronáért Barics Gyuláné Gaál Máriának. — Kirtajka János és neje eladták a Bercsenyi Miklós-utca 16. sz. házat 32000 koronáért Tóth Virág Gizellának. — Messer József és neje eladták a Szél-utca 1. sz. ingatlanukat 157000 koronáért Weiszberger Mór és nejeének. — Szabó Kálmán Ede eladta az Orczy-utca 8. sz. házat 218433 kor. 12 fillérért dr. Werner Miksának. — Kisköri Rittler Irén, Ilona és Matild eladták a Borona-utca 53. sz. házat 30000 koronáért Mester József és nejeének. — Czene Dezső és neje eladták a Purgly Lajosné-utca 152. sz. házat 14200 koronáért Piszai Tivadarnak. — Winkler József és neje eladták a Nádor-utca 2. sz. házat 182000 koronáért Kobilyák Istvánnak.

— **Eljegyzés.** Wittmann Veronkát eljegyezte Hirmann Ferenc polgári iskolai tanár. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Szénutalványok kiadása.** A szénelosztó bizottság ülésén hozott határozata szerint a lakosság azon része, amely a szénutalvány alapján kiosztandó szénért még eddig nem jelentkezett, de arra reflektál, felhívatik, hogy e célból f. é. november 3-ig a városgazda hivatalában (Városháza) d. u. 3-5-ig jelentkezzen. A kiosztandó szénmennyiség szobánként 6 métermáza és maximum 3 szobáért 18 métermáza. A szénjegyek kiadása október 29-től kezdve minden hétfőn, szerdán és szombaton az Orczy-és Nádor-utca sarkán levő Polgári menházban fog eszközöltetni.

— **Koszoru megváltás.** Özv. Kovács Jakabné, Pongrác Mórné ravatalára szánt kmgv. 10, és Trönter Jenő ravatalára szánt kmgv. 10, Özv. Tessényi Károlyné, Sehartner Sándor ravatalára szánt kmgv. 20, Siebig Frigyes, Kaltenhuber József ravatalára szánt kmgv. 20, Az Első magyar általános biztosító társaság aradi főügynökségének tisztikara az elhunyt Zádor Bertalan másodjétkar ravatalára szánt kmgv. fejében 112, Doka Miklós adománya 10, özv. Tessényi Károlyné adománya 10 koronát. Mindezen adományokért hálás köszönetet mond az aradvárosi vörös-kereszt választmány nevében Vásárhelyi Janka, elnöknő, Hász Erzsébet, alelnöknő.

— **Adományok.** Az Aradmegyei Gazdák Hadsegélyző Bizottsághoz újabban a következő adományok folytak be: Seidner Bernát és fia Marosborsa 2000, Vásárhelyi József 1000, Purgly Lászlóné 1000, Kabdebo István Talpas 1000, Kövér Márton Arad 1000, Leopold Zsigmond Arad 1000, Török Géza Borosjenő 1000, dr. Konopi Kálmán Odvos 1000, Aradi Első Takarékpénztár 500, Feszler Károly Magyarát 500, Mairovitz Mór Máriaudna 500, Mairovitz Mór alkalmazottai Máriaudna 465, Bréda Viktor gróf Arad 500 koronát és még számos kisebb adomány. Az eddigi összes gyűjtés 32452 korona. A nemeslelkű adakozóknak ezután fejezi ki hálás köszönetét a bizottság elnöksége.

— **Az új liszt, cukor és egyéb élelmiszerjegyek kiosztása.** Felhívom a 9. kerülethez tartozó lakosokat, hogy október 29-én hétfőn, a 8. kerülethez tartozó lakosság október 30-án kedden, a 7. kerülethez tartozó lakosok október 31-én szerdán, a 6. kerülethez tartozó lakosság november 2-án pénteken, az 5. kerülethez tartozó lakosok november 3-án szombaton, a 4. kerülethez tartozó lakosok november 5-én hétfőn, a 3. kerülethez tartozó lakosok november 6-án kedden, a 2. kerülethez tartozó lakosok november 7-én szerdán és végül az 1. kerülethez tartozó lakosok november 8-án csütörtökön délelőtt 10-12-ig és délután 2-6-ig a jelenleg érvényben lévő liszt és cukor igazolványok felmutatása mellett az újonnan kiállított és november hó 15-től esedékes új igazolványok átvétele végett a városházán lévő közlelmészési hivatalban jelentkezzenek. A torlodások elkerülése végett felkérem a közönséget, hogy ezen beosztáshoz szigorúan alkalmazkodjék, mert naponta csak arra a napra kijelölt kerületek fognak kiszolgáltattani. A közlelmészési hivatal vezetője.

— **Köszönetnyilvánítás.** Fodor Zsigmondné (Budapest) 20, Fisch Kálmáné 10, Gémes Mór (Budapest) 10 koronát adományoztak egy-egy uzsonnára, Pick Ernőné 16 drb. zsebkendőit, Gábor Miklós pedig 1/2 kg. teát és 3 kg. kávészekvot ajándékozott az izr. fiúvárház növényeinek részére. Ezen nemeslelkű adományokért hálás köszönetet mond az izr. fiúvárház vezetősége.

— **A Nők Szabad Liceumának** előadásaira jelentkezni lehet még nov. 2-ig délelőttként a fiú kereskedelmi iskolában Biró tanárnál.

— **Gyors és gépirási tanfolyam.** Minden hó elsején kezdődőleg gépirási tanítás az összes rendszerű írógépeken gyorsírás és irodai munkálatok tanítása szaktanár vezetése mellett. Beiratkozni minden nap lehet: Bodnár József írógép vállalatánál, Arad, Weitzer János-utca 11. Telefon 11-41.

LEGUJABB.

Reggel 2 órakor érkezett teloronjelentés.

Most dől el Olaszország sorsa.

Lugano. *Barzini* a következőket írja lapjában, a *Corriere della Sera*-ban: Elérkezett a pillanat, amidőn a nemzetnek összes bátorságát és bizodalmit össze kell szednie. Olaszország sorsa dől el most. Mindenkinek a helyén kell lennie.

Genf. A *Petit Journal* azt hiszi, hogy a visszavonulóban levő olasz hadsereg új erővel kiegészítve megállhat és újabb győzelemre indulhat Olaszország, azonban nincs olyan helyzetben, hogy kiegészítse csapatait. A szövetségesek kötelessége Olaszországon segíteni és a lehető leggyorsabban görög csapatokat küldjenek az olasz frontra.

Berlin. Olaszország elleni offenzívánkról a *Vossische Zeitung* ezeket írja: Szövetségünk vezérkara oly tökéletesen és példás módon dolgozta ki a Juli-Alpokon megindult támadás előkészítését, mint a minő példás módon hajtották azt végre az elől álló hadosztályok. Az egész munka nagy vonásaiban és részleteiben bámulatra méltó.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik este: Adényugati harctéren ma is jelentős előrehaladást tettünk.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: Flandriában heves tüzérségi tevékenység. A luthulsi erdő dényugati részén gyalogsági harcok. Az Oise-Aisne-csatornánál nincs ujság. Keleten nagyobb harci tevékenység nem történt.

—————

— Az aradi Élet legújabb száma ma jelent meg változatos tartalommal. Közli az Aradi Élet Sülk Kálmán hírlapírónak, a második kerület népszerű városatyá jelöltjének arcképét. Az Aradi Élet kapható minden trafikban és könyvkereskedésben, este a színházban. Előfizetési ára negyedezre 4 korona. Telefon száma 1159.

— Klavezés. A hivatalos lap közli, hogy király *Csernatony Jenő* aradi pénzügyi számtanácsosnak a pénzügyi tanácsosi címet adományozta.

— Miért nincs dohány és cukor? A bolgár hadügyminisztérium érdekes panaszt tett a közös külügyminiszter utján a hadügyminiszternél és a honvédelemügyi miniszternél. Budapesti munkatársunk jelentése szerint úgy szól ez a panasz, hogy magyar, német és osztrák katonák nagymennyiségben csempészték át Bulgáriába cukrot, dohányt, sót, cigarettapapírost és sok olyan jó dolgot, amiben nálunk szintén nem bővelkednek az emberek. A bolgár hadügyminiszter nem is azért panaszkodik, hogy ezek a dolgok ki mennek Bulgáriába, hiszen bolgár bajtársaink bizonyára nem vetik meg a cukrot és dohányt, a parancs inkább odairányul, hogy ezzel a sok portékával Bulgáriában épen úgy uzsoráskodnak, akárcsak minálunk. A szövetséges állam hadügyminiszterének a panaszhoz mellékelt kívánságát szíves örömmel teljesítették nálunk, szigorú utasítás ment a 33. póttest parancsnokságához, hogy a legénységet a csempészet tilalmas volta oktatásuk ki és azokat, akik mégis kihágást követnek el, példaszerűen büntessék meg. Előfordult azután az is, hogy a hadsereghez tartozók köréből tábori posta utján küldenek cukrot Romániába. Ezt is szigorúan tiltották. Ha sikerül kinyomozni a feladót, akkor azt szigorúan felelősségre fogják vonni. Budapesti munkatársunknak ezt a kétségkívül érdekes híret azzal a megjegyzéssel közöljük le, hogy a tilalomra Aradon nem igen van szükség, mer hiszen, akinek Aradon cukra és dohányja van, azt itt is elég jó áron tudja értékesíteni és nincsen szüksége arra, hogyzezt a drága jószágot akár Bulgáriába, akár Romániába csempéssze ki.

tént.

Az olasz fronton ma is jó előrehaladást tettünk. A 60 ezerre rugó folyószám még néhány ezerrel emelkedett. A zsákmányolt ágyuk száma ötszáznál többre emelkedett.

Milano. Az olasz minisztertanács tegnap elhatározta a kabinet lemondását. Ezt táviratilag tudatták a főhadiszálláson levő királlyal és Cadornával. A királyt Rómába várják.

Milano. A kamara ülésén, amely mindössze hat percig tartott, Boselli közölte a kabinet lemondását, amelyet a kamara fagyos csendben vett tudomásul. Az elnök a kamarát elnapolta. A szenátusban Boselli szintén bejelentette a lemondást. Boselli megemlékezett offenzívánkról, amelyet nagyarányúnak mondott. Kijelentette, hogy az olasz ellenállás addig fog tartani, amíg győzi bátorsággal és akaraterővel.

Berlin. Egyes lapok azt a hírt közlik, hogy Michaelis kancellár tegnap a császárnak benyújtotta lemondását. A hír nem nyert megerősítést.

London. A Reuter-ügynökség jelenti Pétervárról: A polgári lakosság megkezdte Pétervár kiürítését.

—————

— Történelmi dráma az Apolló vasárnapi műsorán. Azt a pompás történelmi képet mutatja be vasárnapi műsorán az Apolló-színház, a melyben két nappal át a közönség elragadtatással gyönyörködött. A „Királyom, meghalok érte!” című dráma az utóbbi idők legszebb, legizgalmasabb s legkövetesebben szcenizált filmjei közé tartozik. A vasárnapi műsoron egy rendkívül szellemes vígjáték és harctéri fölvételek is bemutatásra kerülnek.

— Nagy látványos dráma az Apollóban. Hétfőn olyan filmet mutat be az Apolló-színház, amely ki-állik a szokásos társadalmi és detektívdrámák tőnegéből. Egy kalandos vértű sarkvidéki utazó rendkívül izgalmas története perog le a filmen. Jegesmedvék s más vadállatok tömegei mozognak szemünk előtt. Az állatidomításnak szebb példájával aligha találkozott a mozibajáró közönség. A szenzációs látványosság számba menő film bizonyára nagy érdeklődést fog kiváltani.

— Koresk. szakoktatás. 4 havi magántanfolyam novemberben kezdődik. Könyvelés, gép-, gyors- és helyesírás, levelezés és számtan. Lázár Vilmos-u. 2. 7311

— Nagy Géza fényképész november 16-ig tartó szabadságára haza érkezett, s üzletének vezetését személyesen vette át. Felvételeket naponta eszközöl (vasárnap is). Az esti órákban a fölvételek villany fény mellett történnek.

— Mal számunkhoz csatolt melléklet megmutatja az utat, miként lehet 1 millió koronát nyerni. Vásároljon osztálysorsjegyet Gaedicke bankház szerencsegyűjtőjéértől Budapest, Kossuth Lajos-utca 11. A gyűjtődék eme legszerencsésebbike eddig 8-szor fizette ki a 400,000 koronás főnyereményt. 7185

— Karácsonyi albumok Kerpeluei előjegyezhetők.

— Leendő anyáknál, kik szorulás miatt, féloldali fejtájában, szorongásban és gyomorbántalmakban szenvednek, a természetes „Ferenc József” keserűviz már gyakran kis mennyiségben is, erőlködés és kellemetlenség nélkül könnyű ürülést szerez, s az emésztésben fölmertült zavarokat rövidesen megszünteti.

Vádolt felmentése — tanuk letartóztatása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Egy fiatal román tanítónő, *Flukus Filimoné* állott tegnap vádlottként a kolozsvári honvéd hadosztálybíróság előtt. Az ügyész azzal vádolta meg a tanítónőt, hogy a betörés ideje alatt Ujsinkán együtt mulatott az oláh tisztekkel, román nemzeti dalokat énekelt velük együtt s amikor az oláhoknak futniok kellett az országból, a tanítónő együtt szökött az oláh katonákkal. *Flukus Filimonét* Romániában letartóztatták a mi nyomozó közegeink, akiknek azt mondta, hogy az oláhok erőszakkal hurcolták magukkal.

A honvédtügyészség megindította az eljárást a tanítónő ellen és a vizsgálat során a honvédtügyész vádjait *Padurján Györgyné*, *Flukus Demeterné* és *Ilu Anasztázia* ujsinkai lakosok terhelő vallomásaikkal igazolták. A honvéd-hadosztálybíróság *Szentgyörgyi Elemér* százados-hadbíró vezetése mellett tegnap tartotta meg a főárgyalást az ujsinkai tanítónő ügyében, amelyre tanukként beidézték azt a három ujsinkai asszonyt, akiknek terhelő vallomása alapján indították meg a büntető eljárást a tanítónő ellen.

Az elnök behívatta a tanukat, akik mikor a kérdéseket feltették előttük, egybehangozóan a vádlott javára vallottak és egy szóval sem akartak terhelő vallomást tenni a tanítónő ellen.

— De hiszen — mondta az elnök — maguk Ujsinkán a vizsgálóbíró előtt egészen más-képen vallottak. Itt van a jegyzőkönyv, amelyben azt mondták, hogy a tanítónő együtt mulatott a tisztekkel és a maga akaratából szökött ki Romániába.

— Azt csak azért mondtuk — felelték a tanuk, — mert féltünk a csendőröktől.

A bíróság erre megállapította, hogy akkor, amikor tisztt kihallgatásokat eszközöl, csendőrök nem lehetnek jelen s így az ujsinkai asszonyok kihallgatásakor sem voltak ott csendőrök. Erre a tanuk azt mondták, hogy a kihallgató katonatisztől félték s azért vallottak a tanítónő ellen.

— Bántotta magukat a kihallgató katonatiszt? — kérdezte az elnök.

— Nem.

— Talán fenyegette magukat?

— Nem.

— Akkor miért tették mégis terhelő vallomást a tanítónő ellen?

— Mert féltünk attól az urtól, aki kihallgatott bennünket.

Miután a tanuk terhelő vallomásaikat visszavonták, s így a vád alapja elesett. Esze dr. főhadnagy hadbíró, honvédtügyész eljettette a vádt, mire a bíróság felmentette a tanítónőt.

A tárgyalás érdekes fordulata csak ezután következett. *Kürthy őrnagy*, a bíróság elnöke, miután a tanuk saját beismerésük szerint a vizsgálóbíró előtt minden kényszer nélkül hamisan vallottak a tanítónő ellen, hamis tanúzás büntette miatt letartóztatta a három ujsinkai asszonyt és nyomban átadta őket a behívott kogházőröknek.

Talán még le sem érték a honvédtügyészség fogházába, amikor a három letartóztatott asszony kérte őket, hogy vigyék vissza bírósághoz, mert vallomása akarnak tenni. Az örök az ügyészhez kísérték az asszonyokat, a kik beismerték, hogy a vizsgálóbíró előtt igazat vallottak és most nem mondták igazat, mert a vádlott tanítónő nagy összege igért nekik arra az esetre, ha visszavonják előbbi vallomásaikat. Az ügyész az asszonyok vallomása alapján újrafölvételeit kért a felmentett tanítónő ügyében, azonkívül a polgári ügyészség utján megindította az eljárást ellene hamis tanúzásra való felbujtás büntette miatt.

MOZGÓKÉPSZÍNHÁZ.

* Az utolsó peroben című 5 felvonásos színes bűnügyi sláger vasárnap az Erzsébet-mozgókínházban. E kép a filmtechnika legkiválóbb alkotása és páratlan a maga nemében. A színészek rutinos játéka, a rendezés nagy sikere előtérbe helyezi minden hasonló színdarabot.

FOG- tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból.

FOG- koronák, hidak, egész fogorok szájpaddás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból.

FOG- kövek eltávolítása, fogak fehéritése és hibás fogorok átalakítása, valamint javítása.

FOGHUZAS. Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban, nemkülönben Amerikában a legnépszerűbb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhesek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. Telefon 757. szám.

képnél. A gyönyörű realiztikus tájak, melyeket eredeti színekben látunk mintegy szuggeszióképpen bilincseli le a nézőközönséget. Minden egyes jelenete izgalommal teli s emellett finom és megnyerő. — *Csütörtökön Erna Morena-film.*

TÖRVÉNYKEZÉS.

Az erőszakos hitelező.

(Egy aradi kupecet két hónapra ítelt a Kuria.)

— Fővárosi tudósítónktól. —

Hajós Istvánné aradi asszony régóta tartozott nagyobb összeggel Krizán Sándor aradi disznókupec feleségének, de tartozásának megfizetését mindig halogatta. A múlt év május havában Pankotán egy ügynököt azzal bízott meg Krizán Sándor, hogy egy disznóját adja el. El is adta 434 koronáért, de a vevő Hajós Istvánné volt. Ép el akarta hajtani a disznót, melynek vételárát már lefizette, amikor megérkezett Krizán.

Amikor megtudta, hogy Hajós né vette meg a disznót, kijelentette, hogy azt elhajtani nem engedi, mert a lefizetett 434 koronát Hajós né régi tartozására való törlesztés gyanánt tartja meg.

Az asszony vonakodott átengedni a már kifizetett sertést, de Krizán durván rátámadt, sőt ütlegezte is, úgy hogy az asszony kényszerül a disznót is, pénzt is otthagyni. Hajós né feljelentésére megindult Krizán ellen az eljárás s az ügyvédség zsarolás büntetése miatt emelt vádat ellene.

Az aradi törvényszék bünösnek mondotta ki Krizán Sándort a zsarolás vétségében és ezért egy heti fogházra ítélte. Az ügyész és a vádlott felebbezése folytán a nagyváradi ítélőtáblához került az ügy. Az ítélőtábla Krizán büntetését két hónapi fogházbüntetésre emelte fel.

Krizán Sándor semmisségi panaszokat jelentett be, amelyekkel a Kuria most foglalkozott Rohrer tanácselnök elnökielvével. Weisz kuriai bíró előadásában. Szeőke koronaügyész helyettes felszólalása után a Kuria a semmisségi panaszokat elutasította és ezzel Krizán

Sándor két hónapos fogházbüntetése jogerőssé vált. P. J.

§ **Védői kinevezés.** Az igazságügyminiszter leiratban kösölte az aradi ügyvédi kamarával, hogy a honvédelmi miniszter Molnár Oszkár dr. aradi ügyvédet katonai és honvédbírósági védővé kinevezte.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi október 28-án, vasárnap
Délután három és fél órakor másréselt helyárrakkal

Az obsitos.

Énkes játék 3 felvonásban.

Este fél 8 órakor rendez helyárrakkal:

C. Bérlet.

C. Bérlet.

Márványmenyasszony.

Operett 3 felvonásban.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

Felter Teréz

kozmetikai intézete

Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Hajszálak végleges eltávolítása. Vörös orr, kézkezelés, arcórhámlasztás. Hajmosás, ondotálás, hajfestés, Haana festéssel, manókr. Szerek szétküldése vidékre is. 621

G. Ö z ö l t

bükkfadeszka és padló

valamint egyéb keményfa anyagok felvágva, kisebb és nagyobb tételekben, állandóan

kaphatók

pankotai fűrészelőpelen. Eladók fűrészpont és vállalatok mindennemű faanyag boriárészelését is.

Mahler Mihály,

Pankota. 4289

Egy millió korona

az esetleges főnyereménye az új állami magy. kir. első osztályú sorsjátéknak.

50.000 nyeremény, egy jutalom, összesen

13 millió 160.000 korona.

Minden második sorsjegyet nyer

Huzás november hó 10-én.

Vásárolás kezdése	59762	16842	80584	27226
Vásárolás vége	1940	92983	20489	18181

Az I. osztályú sorsjegy ára:

1/2 csak K. 150. 1/3 — 120. 1/4 — 90. 1/5 — 60.

Sorsjegyeket iránvétel, vagy befizetést jappal az összeg előzetes beküldése ellenében ajánl az

Értékesítő és Kereskedelmi r-t.

sorsjegy osztály. Budapest, Dorottya-utca 6. (Leszámlító-bank). Jegy eladásához levelezőlap elegetendő. Szétküldés a táborba is. 7155

Jegyzői irodámba

keresek férfi vagy női munkaerőt havi 50 korona készpénz ágynemű és mosáson kívül teljes ellátással melett.

Ta pas község jegyzője:

Schleiffer Arpád, jegyző.

Azonnali belépésre keresünk

egy leányt

irodai munkára, ki a magyar nyelven kívül egy keveset németül is beszél és szép írással rendelkezik. —

Írásbeli ajánlatok: A békéscsabai állandó lókorház parancsnokságához intézendők Békéscsabán. 7280

Telefon 46208.

Telefon 46208.

Artika, a legfinomabb

ragasztó szer.

alkalja mentes, pétélja a gummiarabikumot és a dextrint, 7813

használatra készre, vékonyan felkenve majdnem színtelen, gyorsan száradó, kitűnő ragadó erejű, ra aszt szer. valamennyi dehoziparban, emkék papírra, bőrre, üvegre és plétre ragasztásánál különösen alkalmas. Aonnal szállítja 5, 10, 25 és 50 kgs. edényekben és kb. 250 krs. rordet an gősgyőre nélkül.

Geh & Blitz, Wien, XX/2. Dresdenstrasse No. 82.

ELADÓ

200.000 darab első osztályú amerikai, 2 éves

Riparia Portalis
Dr. Tagányi Sándor

kürtösi szálláshelyen.

7289

Viszketegséget,

sömör, ruh leggyorsabban emulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti

„BARNA ZSIR”

Nincsen szaga, nem piszkál. Mindig eredeti pecsétes Dr. Fleisch-féle kerülök. Proba légegely 1.00 k., nagy teregy 2.—k. Csalsdi tégely 9.—k. Kapható Aradon, Kájós Arpád gyógyszerárán, Andrássy-tér 12. 7151

Női- és férfi kalapok formázása és festése.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy férfi- és női kalapok festését, tisztítását és formázását a legújabb divatu fo mákra

elvállalok a legszebb kivitelben és a legrovidebbidő alatt. Tisztelettel 6107

Mally Albert,

kalapos mester, Boros Béni-tér 23.

Matteine-féle

patkány és egérintás

aj eljárás szerint.

Patkány- és egérintáshoz ajánlok patkány- és egérintósz-bacilus. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintó-szere, csak patkányt és egéret öl meg, emberre vagy állatra nem veszélyes, tehát mindenütt elhelyezhető.

A patkány- és egérintósz bacilus árai:

1 kis adag 2—300 patkány kiirtására 12 K.

1 nagy adag 3—600 patkány kiirtására 20 K.

„Matteine”

vegyészeti laboratorium

Arad, Boros Béni-tér 1. szám.

Telefon 10—45.

591

Különleges Varrógép munkák Vállalata

Arad, Weltzer János-u. 11. sz.

Azsuozás :: Tamborirozás :: Aplikálás

Értesitem a tisztelt vevőmet, hogy a mai nappal bevezettem az Angol öltés készítését. — Továbbá kosztümök és ruhák kézzel való himzését is elvállalom. — Tisztelettel

D. LÖW RÓZA.

Himzés. :: Zsinórozás. :: Harisnyastoppolás.

FOG. MOHR JEANNETTA

vizsg. fogtechnikusnő

aki 20 éven át a legnagyobb világvárosokban, mint Newyork, Berlin és Bécsben a fogászati téren legjobb sikerrel működtem, tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helyben: **Luther Márton-utca 1. sz. a. 11-ik em.** egy a mostani kor igényeinek megfelelő **fogászati műtermet** nyitottam, ahol legújabb beállítási és amerikai módszer szerint kezeltem betegeimet, foghúzás teljes érzéstelenítéssel (fogasztás utján.) Aranyhidak, aranykoronák, mindennemű kaucsek fogazatok, szájpadaék nélkül és légkamrával. Arany, ezüst, amalgám, porcellán és cement tömegek (plombák), mérsékelt díj-szabás mellett készíttetnek. Becses partfogását kérve tisztelettel **Mohr Jeannetta**, vizsg. fogtechnikusnő. Rendelő órák: d. n. 8—12-ig, é. n. 2—7-ig. Vidékiek 24 óráig belföldi kiegészítések. 401

Kézzel szedett uradalmi fajalma kapható.

Erdeklődni lehet: 6086

Körösvölgyi Pálinkakarakter

Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

Legjobb fogviz

1000 nemzetközi kiállításon legmagasabb kitüntetésben részesült.

500 koronát fizet annak, ki **Bartilla**-fogvizének

használatát megkezdte, üvege 1-20 kor. valaha ismét foglást kap, vagy a szája büzlök. Ed. Bartilla-Winkler utóda L. Plan Wien, X., Goethe-gasse 7. Kapható minden gyógyszerárúban és drogueriarban. Aradon: G. Földes Károly, Deák Ferenc-u. 11. sz., Hehs Vilmos, Batthyány-u., Hajós Árpád gyógyszerárúiban és Vojtek és Welsz drogueriarjában. Vidékre — ahol nem kapható — küldök 7 üveget **8-40 K.** bérmentve. Kérjük mindenütt batározottan Bartilla-féle fogvizet. Hamisítványok felelőtlenül díjaztatnak. 4157

Arad legregibb kerékpár, varrógép és Gramophon raktára. Villanyvilágítási vállalat.

Hammer Vilmos

műszerész

Szabadság-tér 5-6.

Telefon 96.

Veszek törött és használt gramofon lemezt K. 0.50 darabját.

Egyedüli képviselő a világ legjobb gyártmányú gépekből. Columbia és Irvingtonos jelű gramofonokból, Wafflerad kerékpárok és Pálinka varrógépek, Saphirius „Pathefonok”, Pathe lemezek. Megérkeztek a legújabb felvételű operettek és népdalok, **Király Ernőtől.**

Nagy raktár kerékpár akatrésekből, gumiból és Acetylen lámpákból. Pontos kiszolgálás, jutányos árak. Nagy szak-szerű javító műhely. 2951

Bartháné kozmetikai műterme, Batthyány-u. 10.

Szépségápolás. Arcmassage. Hajfestés

Szeplőt, mitesszert, **hámlasztás** által elmulasztok. Archám-lasztást 1 óra alatt is eszközök. Uregező arcról ráncokat eltüntetek. Tanácsot és szereket vidékre is. készséggel adok. **Bartháné** 4941

Birtok elárverezés Pankotán.

Folyó hó 28-án Pankotán önkéntes árverés alá lesz bocsájtva két darab 2—2 katasztrális holdas kitünő karban levő szőlő. termésköböl épített kolnákkal, 11 katasztrális első klasszisu szántóföld és a földön, a piactérhez közel egy kettős ház szőlőskerttel, pincével, pince berendezéssel, vagy a nélkül. **Az árverés kezdete délelőtt 9 órakor lesz a Tamassy-féle házban.** 7254

A Magyar királyi belügyminiszterium és a magyar kir. kereskedelmi miniszterium által engedélyezett valódi **HERSKOVITS-féle citromziból készült**

CITROMIZ PÓTLÓ,

mely teljesen pótolja a most amugy is behozatal hiányában drága citromot. Kellemes íze és jóságánál fogva felülmulja az eddig forgalomba hozott összes citrompótlókat. Egy kellemes ízű limonádéhoz egy kávés kanál, egy teához pedig 30 csepp elegendő. **Herskovits-féle citrom-pótló** kapható az összes elsőrangú fűszer- és csemegekereskedésekben. Egy kis üveg ára 1.70 korona, 1 nagy üveg ára 2.40 korona. **Viszont-elárusítottnak nagy árendemény. Képviselet:**

Roth József, Heim Domokos-utca 3.

Főraktár: Arad, Deák Ferenc-u., Földes gyógyszerárú szemből. Ugyellünk a Herskovits névre. 6197

Földbirtokoknak

35 évre 7% annuitás teljes árfolyam,
50 évre 6% annuitás teljes árfolyam,
63 évre 4.85 annuitás 95% árfolyam
65 évre 5-56 annuitás 90% árfolyam mellett, továbbá **aradi házakra** 50 évre 6% annuitás 98% árfolyam (rövidebb időre is) mellett törlesztéses és váltó kölcsönököt folyosított, valamint kisebb-nagyobb birtokok, házak eladását és parcellázásokat vállal: 311

Bonyhádi József

Arad, Kapa-u. 47., d. n. 2-től.

Birtokok és házak eladására előjegyzve.

„HUNGÁRIA” RUM,

Likör, további mindezenem Pálinka eszenőlők és kompozitók a legjobbak. Ajánlja helyt Arad: 351

Szemző Ármir

áruügynökség és bizományi raktára Aradon. 351

Interurbán telefon 592 szám.

Használt csomagoló papir megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. :-:

Ház eladás.

Közhirre tesszük, hogy a tulajdonunkat képező pankotai „Fehér Kereszt” vendéglő és szálloda, valamint a pankotai „Vadember” vendéglő épületeket a hozzátartozó beltelkekkel **f. évi november hó 4-én d. n. 3 órakor** szabad kézből nyilvános szóbeli árverésen a helyszínen eladni szándékozunk.

Pankotai uradalom jószágigazgatósága 2945

Cirok bejelentést

elvállal

Szücs Pál, Arad.

Telefon 613.

7276

